

B TIDSKRIFT FÖR BRANDVÄSENDET

SVENSKA BRANDCHEFSFÖRENINGENS OFFICIELLA ORGAN

Band 1

Juli 1910

N:r 7

Prenumerationspris inkl. postarvode:
För helt år Kr. 5: —
Lösnummerspris 50 öre.

REDAKTÖR OCH ANSVÄRIG UTGIVARE:
BRANDCHEFEN I HELSINGBORG G. BRAUN.
RIKSTELEFON: 331.

Minimiannonspris 80 öre pr centim.
Utkommer med 12 nummer pr år.
Helsingborgs Typogr. Anstalt, Helsingborg 1910.

Brandchefen i Örebro, Major C. L. FRÖDING.

Brandchefen i Örebro, Majoren i Lifregementets grenadierers reserv Carl Lennart Fröding afled d. 5 Juni 1910 i Örebro. Dödsorsaken var lefversjukdom och hjertsvaghet.

Major Fröding var född d. 20 Juni 1853 i Älfsbacka af Vermlands län; blef officer vid Elfsborgs regemente 1873, transporterades 1874 till Nerikes regemente, der han 1889 befordrades till kapten och 1898 till major. 1903 erhöill han afsked och ingick i regementets reserv.

Major Fröding nedlade ett nitiskt och intresserad arbete på organiserandet af Örebro stads brandväsende, och då fasta kåren 1899 uppsattes, blef han af Stadsfullmäktige vald till brandchef i staden, en post, på hvilken han ännu vid sitt frånfalle kvarstod, äfven om han sedan vid pingsttiden i år varit tjänstledig på grund allt mer öfverhandtagande sjukdom.

Han var en intresserad och duglig brandchef, ehuru han på grund af många bisysslor ej hade tillfälle att egna sig åt brandtjensten så mycket, som han säkert önskat. Dessutom tillstötte ju under hans sista lefnadsår

sjukdom, som gjorde, att han både inom och utom landet måste söka återvinna helse.

Svenska Brandchefsföreningen tillhörde Major Fröding allt ifrån dess bildande. Han deltog i det konstituerande sammanträdet i Stockholm 1909 och var vid sin död Föreningens länsombud. Sitt intresse för Föreningen visade han in i det sista, bland annat genom att inbjuda Föreningen att afhålla 1911 års sammanträde i Örebro.

Major Frödings stoft grafsattes på södra kyrkogården i Örebro under anslående högtidligheter. Kistan bars af brandsoldater och framför densamma fördes brandkårens flörhängda fana. I sorgetaget före kistan gick en del af brandkåren. Efter kistan gingo officerare ur Lifregementets grenadierer, magistratens ledamöter

m. fl. Bland kransarne märktes bland andra en från Örebro brandkår: "Ett sista farväl från brandkåren" "Tack för hvad du varit".

Vid grafven utfördes musik af Lifregementets grenadierers musikkår samt sång af en manskvartett.

Frid öfver den bortgångne kamratens minne!

Några ord om hufvuddragen för inredning af fasta brandkårers brandstationer.

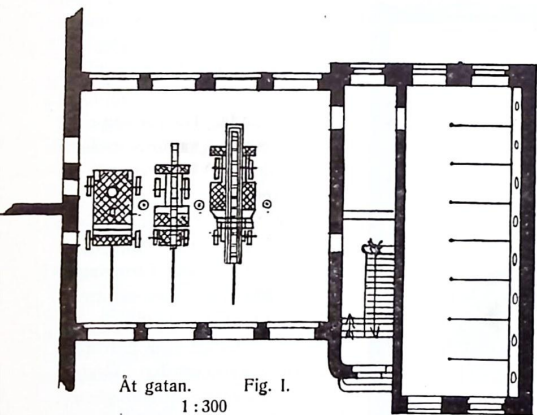
I Tyskland byggdes de fasta brandkårernas stationer länge efter det mönster, hvilket år 1851 fastställdes i Berlin för den därstädes först inrättade fasta kår. Äfven andra länder i Europa begagnade sig af detta byggnadssätt.

Detta gamla byggnadssätt i Berlin består i hufvudsak däri, att främst vid gatan anordnades spruthallen, däröfver vaktrum för manskapet och bakom in på gården stallet. I detta senare stodo hästarne i sina spiltor påselade och med påsatta grimmor i enlighet med dåtida bruk.

Vid alarm måste manskapet springa ned för traporna, öppna spruthallen och till hälften skjuta ut vagnarne. Hästarne lösgjordes, vändes om och ledades ut för att förpännas af dem, som åkte på fordonen.

Trots den mest sorgfälliga inöfning af manskap och hästar, kunde likväl icke kortare tid för utryckning än $1\frac{1}{2}$ —2 minuter uppnås.

Så småningom gjordes vid nybyggnad af brandstationer här och där små förbättringar; så bygdes t. ex. stallet omedelbart intill spruthallen och förseddes med utgång till gatan (fig. I), spiltorna anordnades så, att hästarne ej behöfde vändas om o. s. v. Härigenom lyckades man att nedbringa tiden för utryckning till $1-1\frac{1}{2}$ minut.

Spruthall och stall i en brandstation efter det gamla byggnadssättet i Berlin.

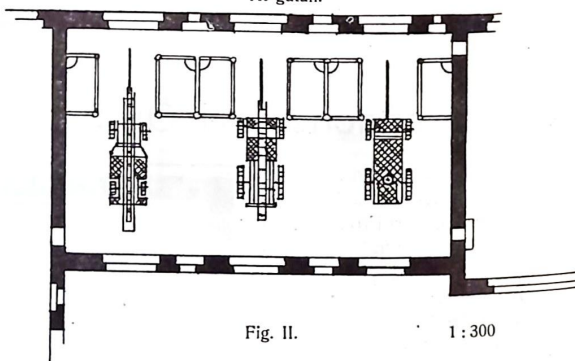
En genomgripande förändring uti brandstationers byggnadssätt införde amerikanarne. Det amerikanska byggnadssättet blef helt olik det ditills i Tyskland brukliga. För att nedbringa tiden för utryckning utgick man från den grundsatsen, att hvarje häst under hvila måste befinna sig så nära som möjligt den punkt, hvarest han vid alarm skulle komma att användas. Med tanke härpå anordnades därför plats för hästarne icke längre utom utan i stället i spruthallen och hvarje häst så nära som möjligt det fordon, han vid utryckning hade att draga. I Tyskland användes det amerikanska byggnadssättet för första gången i Bremen år 1894, och har systemet utfallit till sådan belägenhet, att sedan år 1896 har väl knappt någon station nybyggts,

vid hvilken icke det helt eller åtminstone till stor del kommit till användning.

Hufvudgrundragen i det amerikanska byggnadssättet äro följande: Hästar och vagnar stå i ett rum. De förra stå i spiltor utan sele. Selarne äro på lämpligt sätt upphängda vid vagnen eller i taket till spruthallen. Vid alarm föras hästarne till sin plats vid tistelstängan. Manskapet befinner sig öfver spruthallen, så vidt det måste bo i öfre våningen, och glida vid alarm ned för glidstänger.

Vid detta system för brandstationer kan man särskilja två fullständigt olika typer: *Byggnadssätt med utveckling på bredden och byggnadssätt med utveckling på djupet.* Enligt det förra stå hästarne framför bredvid tistelstängan i spiltor, hvilka på tre sidor äro slutna genom galler eller dylikt och hafva på den fjärde åt vagnen vettande sidan en uppfällbar bom (fig. II).

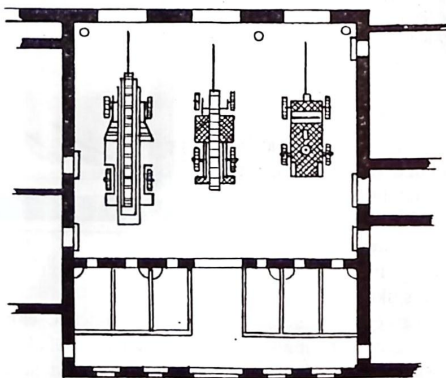
Åt gatan.

Spruthall i en brandstation efter amerikanskt byggnadssätt med utveckling på bredden.

Vid det senare äro hästarne uppställda bakom vagnarne i på alla fyra sidor tillslutna spiltor (fig. III).

Åt gatan.

Spruthall i en brandstation efter amerikanskt byggnadssätt med utveckling på djupet.

Hvilket af dessa båda byggnadsätt, man skall välja, beror i första hand på byggnadstomtens form. Vid byggnadsättet med djuputveckling, hvarest alltså hästarne från sina bakom liggande spiltor måste föras förbi vagnarne fram till tistelstängan, beräknar man i allmänhet för en vagn en *bredd* af 4,75 m. eller får man i minsta fall nöja sig med 4,25 m. Vid utveckling på bredden torde behövas för en vagn med två hästar 6,5—7 m. För *djupet* torde vid det förra 17,5 m. vara nödigt för en vid det senare 13,5 m. Alltså kan, om icke särskild förkärlek för ett bestämt sätt förefinnes, val af byggnadsätt bero på, hvilken rumsindelning, som är fördelaktigast att haiva på den ifrågavarande tomten.

Men därvid bör man icke förbise en mycket viktig punkt. Äro spiltorna bakom, kunna de helt och hållet genom murar och täta dörrar afskiljas från spruthallen. Bakom dem kan en stallgång anordnas, genom hvilken hästkötarna kunna bortskafta all orenlighet. Stå däremot hästarne framför, så kunna icke spiltorna fullständigt tillstängas. Hästarne stå nära intill utfartsportarne, hvilka aldrig kunna göras så täta, att icke drag uppstår. Då hästar i allmänhet lida mycket af luftdrag, är det nödvändigt, att man framför spiltorna anlägger en stallgång. Genom denna måste foder och strö tagas in och gödseln skaffas ut. Redan blott på anförda grunder synes den för brandstation nödvändiga renligheten vara svårare att uppnå genom denna anordning. Äfven utdunstningen från de tät intill vagnarne stående hästarne är icke så aldeles utan inflytande på fordonen; de blanka metalldelarne blifva där-af lätt angräpnade. Vid det andra systemet framtråda dessa olägenheter i regel icke, äfven om spiltorna icke äro genom fullständigt täta väggar afskilda från den egentliga spruthallen utan blott genom trädörrar med galler öfvan till.

Den nämnda nackdel, att vagnarnes blanka metall- delar vid byggnadsätt på bredden beläggas och blifva fort neddamnade, har man försökt undvika genom att göra spruthallen så mycket djupare, att fordonen med sina tistelstänger kunde uppställas bakom spiltornas bakre sida. Mellan vagnen och den framför vid sidan om densamma stående hästen anbringades en skilje- vägg med portgång (fig. IV).

Åt gatan.

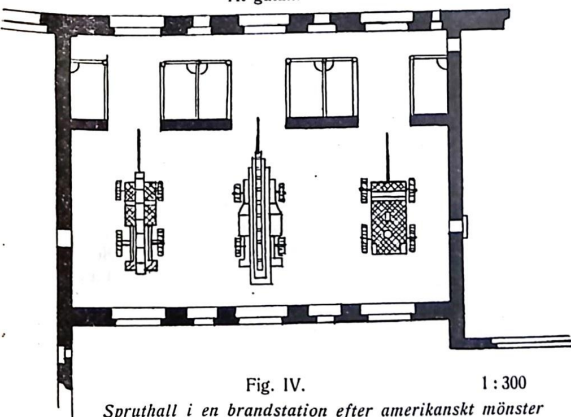

Fig. IV.

1 : 300

Spruthall i en brandstation efter amerikanskt mönster med utveckling på bredden och djupet.

Detta byggnadsätts olägenheter falla genast i ögonen. Under det att man vid de förut nämnda slagen af det amerikanska byggnadsättet antingen behöfver större djup eller större bredd, är för det öfvannämnda

båda delarne nödvändiga: *såväl stort djup som stor bredd*. Därtill kommer ock den olägenheten, att vagnen vid alarm alltid måste skjutas fram, hvilket betyder, äfven om det går mycket lätt för sig, ett icke oväsentligt dröjsmål.

Af förut nämnda skäl synes det därför vara rådligt att besluta sig för byggnadsättet efter utveckling på bredden endast och allenast, om tomtens form lägger oöfverstigliga hinder i vägen för det andra sättet.

Isynnerhet som utryckning försiggår hastigare vid brandstationer, byggda enligt det senare systemet än vid dem, som äro uppförda enligt det förra. En häst springer nämligen mycket hastigare några steg framåt, än han förflyttar sig ett par å tre steg åt sidan.

Manskapsrummen anordnas helst i bottenvåningen i omedelbar närhet af spruthallen. Ofta blifver detta icke möjligt, emedan den därtill erforderliga platsen i bredd eller djup icke står till förfogande. Brandstationerna ligga ju i regel i tätt bebyggda stadsdelar, hvarest tomterna äro dyra. Därför måste det sparas på grundytan, särskild på den, som är närmast gatan. Anordnas rummen i öfre våningen på så sätt, att manskapet i möjligaste mån uppehåller sig öfver den vagn, på hvilken det skall åka till brandstället, så är det blott nödvändigt att på passande ställen anbringa ett nödigt antal glidstänger. I så fall anställer man utryckning i det allra närmaste lika fort, som om manskapet hade sina rum i bottenvåningen i fordonens närhet. Såsom grundsats måste härvid gälla, att afståndet i öfvervåningen till glidstängerna och *därifrån* i bottenvåningen till vagnen är kortast möjligt. Då en station nybygges, är detta lätt att anordna. Vid alarm böra icke fler än 4 man, högst 6 glida ned för samma glidstäng.

Följer man detta sätt, verkställes med väl inövade hästar — hvilket uppnås utan svårighet — utryckning på 15—20 sek. Men begär man det felet, att brandmännen i öfre våningen måste springa en lång väg för att samtliga glida ned för stänger, anordnade vid sidan af hvarandra, och att de sedan åter haiva att springa en lång väg till sina resp. fordon, så går vardet af eljest goda inredningar för snabbhet vid utryckning samtidigt förlorade.

Fig. V är skiss öfver spruthall och stall till brandstationen i stadsdelen Olskroken af Göteborgs stad. Stationen, som togs i bruk år 1905, är uppford enligt det amerikanska byggnadsättet, med utveckling på djupet. Väggarne för öppningarne mellan spruthallen och stallet äro af järn och gå genom ett enkelt handgrepp automatiskt upp i taket, hvarefter hästarne framföras.

Men för att hastigt kunna verkställa en utryckning med de förspända fordonen hör ock ett väl genomtänkt sätt att meddela den utryckande styrkan, hvarifrån larret kommit. Måste man efter inkommen larmsignal länge vänta på meddelande om brandskåpets nummer eller adressen för brandstället, så har åter en dyrbar tid, hvilken genom utmärkta vakt- och utryckningsanordningar i öfrigt vunnits, gått förlorad.

För att på ett tillfredsställande sätt fylla de anspråk, som nutiden sätter på en fast brandkår, är icke blott ett pröfvadt, praktiskt byggnadsätt erforderligt utan äfven en rad af andra anordningar, genom hvilkas samverkan det eftersökta målet vinnes, nämligen att manskapet ur hvilotillstånd efter inkommen larmsignal på snabbaste sätt göra sina vagnar färdiga till utryckning, och att det uttrycker till brandstället på den kortaste tid, som öfverhufvud kan uppnås.

Om en efter nutidens grunder byggd station i stället för vagnar med hästar utrustas med automobiler, så brukar i allmänhet nästan ingenting ändras. Spruthallen erbjuder mer än nog plats för automobiler, då dessa ju icke hafva någon tistelstång och sålunda äro kortare. Spiltorna blifva öfverflödiga. Dem kan man nedrifva, och stallet kan man inrätta till sofrum för manskap, till verkstäder e. d. allt efter behof och ändamålsenlighet.

Då man bestämmer plats för en brandstation och inreder rum därstädes, kommer det äfven an på, huruvida den skall vara till endast för brandmanskapet och sålunda i sig innesluta dagrum, sofrum, verkstäder o. s. v., eller om man vill inrätta en kasern, i hvilken alla till brandkårsafdelningen hörande folk bo, såväl gifta som ogifva.

I Tyskland t. ex. är det i regel så, att blott stationsbefälhafvaren och en chargerier, Feldwebel eller Oberfeuerwehrmann bo med sina familjer på brandstationen. De andra äro blott under sin tjänstgöring på stationen och bo ute i staden.

I England däremot bor hela vaktbesättningen med sina familjer å stationen. Därför kommer det sig, att t. ex. i London brandstationerna äro vid förhållningsvis svag utryckningsstyrka mycket stora byggnader med flera våningar.

För att brandmanskapet skall kunna erhålla varaktig och snabb öfning, skall vid stationen och i stora städer, hvarest det finns flere stationer, vid hvarje större finnas en *öfningsplats* och ett *öfningsstorn*. Öfningsplatsen bör vara så stor, att man kan fara omkring inom densamma med anspända fordon. Den bör därför erhålla en genomskärningsareal af 25—30 m. Det är alltid äfventyrligt och skadar mängden gång disciplinen inom kåren, om öfning med anspända fordon äger rum på gatan, hvarest i regel en massa åskådare komma till för att se och sålunda äro i tillfälle att lyssna till undervisningen och till de tillrättavisningar, som manskapet erhåller af sina förmän.

Öfningsstornen byggdes ofta förr af trä och hade form af någon slags trappställning. Men det är oprak-

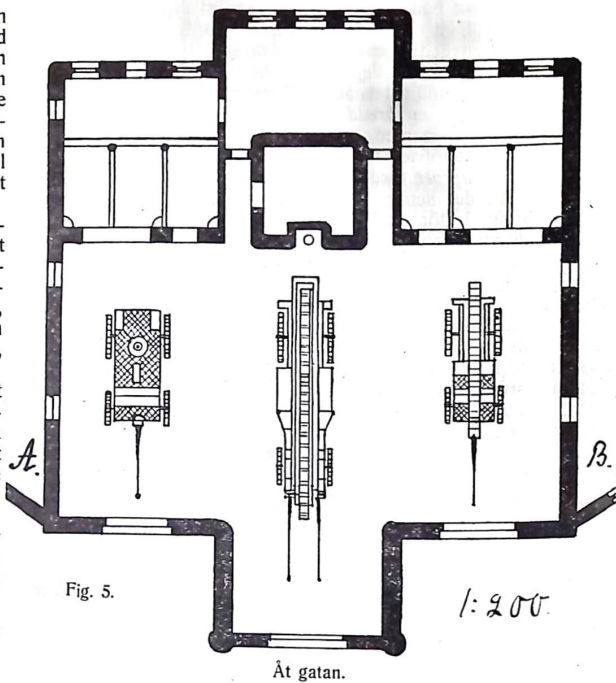

Fig. 5.

Åt gatan.

tiskt. Å de platser, hvarest det till äfventyrs beviljas medel, skall man bygga upp en massiv byggnad, hvilken till en del är försedd med glatta ytterväggar och med den på platsen brukliga våningshöjden, men till en del erhåller utbyggnader af olika slag, alltså olika arter af gesimser, balkonger, ofika våningshöjder, allehanda slag af fönsteröppningar o. s. v. Manskapet skall därvid lära att öfvervinna svåra hinder.

Det är mycket ändamålsenligt, om i öfningsstornet man anordnas för att därstädes företaga rökprof.

I öfrigt kan öfningsstornet inrättas såsom slangtorkningsstorn.

Saltsjöbadens köpings brandväsende.

Vid lösandet af brandförsvarsfrågan i Saltsjöbadens köping hafva en hel del säregna förhållanden med hänsyn till areal, byggnadssätt, befolkning m. fl. spelat en mycket stor och för uppgiftens lösande vansklilig roll.

Det bebyggda området är mycket stort. I allmänhet ligga de olika villabyggnaderna fribelägna, omgifna hufvudsakligast af barrskog, men äro tvenne områden tätare bebyggda nemligen Ringparken (högt belägen) samt det c:a 2 km. därifrån belägna Neglingeområdet. Dessa tvenne områden jemte de stora och dyrbara hotell- badanstalt- och restauranbyggnaderna blifvo de faktorer, som i hufvudsak kommo att spela in vid uppgörandet af brandväsendets ordnande.

Villabyggnaderna äro i allmänhet af trä, uppförda i två våningar, hvilka genom hallar eller inre trappan-

ordningar stå i fullkömligt öppen förbindelse med hvarandra. Uppstår eld, som ej kan dämpas in sin linda, så torde brandkåren vid sin ankomst i regel finna hela huset i brand, och kårens uppgift måste då i första hand blifva räddning af människolif och i andra hand att söka förhindra eldens vidare spridning till den omgifvande barrskogen och närliggande villor.

Därtill kommer, att samhället hufvudsakligen bebos af embets- och tjänstemän, som under dagen hafva sitt arbete i Stockholm, så att till brandmanskap lämpliga personer nästan uteslutande måst sökas inom Neglingeområdet samt bland betjäningen å hotellet.

Brandkåren består af:

2 brandchefer, åtnjutande mindre aflöning, den ene boende inom Ringparken, den andre inom Neglingeområdet.

40 brandsoldater, aflönade, samt till omkring hälften boende inom Neglingeområdet och till hälften omkring Saltsjöbadens station d. v. s. inom eller i närheten af hotellet och Ringparken.

Uniformer och mössor lämnas till hvarje brandsoldat, men endast 6 st. ha fullständig utrustning med hjälm och läderbälte med tillbehör.

Brandmaterielen inrymmer dels i spruthus uppfördt i närheten af Saltsjöbadens station, dels i spruthus inom Neglinge-området, hvarjeme ångspruta inrymmer inom särskild, frostfri och stenhälfld lokal i Grand Hotells källarvåning.

Spruthus N:o 1, Saltsjöbaden, inrymmer: 1 st. utryckningskärra, levererad af Allmänna brandredskapsaffären, och hvarå finnas skarfstegar, rutschduk, brandsegel, dubbelt brandpoströr, strålrör, c:a 100 meter 65 mm. Jonsereds slang med skruvkoppling samt diverse annan materiel, som plägar tillhöra denna kärra. 1 st. brandpostkärra med 200 mtr slang lika ofvan omnämnda, 1 st. Henrikssons s. k. Expresspruta.

Spruthus N:o 2, Neglinge, inrymmer: Samma materiel som spruthus N:o 1.

Ångsprutelokalen i Grand Hotell inrymmer:

1 st. Tullgarns tvåhjulig, tvåcylindrisk ångspruta om 1,000 min.-litr. försedd med returventil och afsedd att kunna dragas af häst eller manskap, 1 st. Tullgarns slangkärra med 300 mtr. 80 mm. Jonsereds slang med skruvkopplingar af samma gänga som kopplingarna å vattenledningsslangen, 1 st. grenrör.

Invid spruthusen N:ris ett och två komma slangtorkningsgalgar inom närmaste tiden att uppföras.

Ångsprutan utföres i normala fall medelst häst.

De olika spruthusen äro så placerade, att man från dem på kortaste tid må kunna nå till de tätast bebyggda och farligaste områdena, men likaväl torde kären många gång få frakta redskapen från närmaste spruthus 2 å 3 km. till brandstället.

Vattenledning med särdeles godt tryck finnes inom samhället. Inom stora områden äro emellertid rören af så små dimensioner, att brandposter knappast med fördel kunna anbringas å rören, och äfven där rören

dimensioner äro 100 mm. och därutöver, och där således brandpost med fördel kan anbringas, förekomma de f. n. ganska glest, hvarför upptagande af nya brandposter blifver närmaste tidens viktigaste fråga.

Vattentillgång för ångsprutan torde kunna sägas förefinnas öfverallt åtminstone inom 400 mtrs. afstand, dock måste vid en del stränder vjsa anordningar, som redan äro beslutade, vidtagna.

Alarmering vid eldsvåda sker pr. telefon till rikstelefonstation, brandskap skulle ej lämna sig på de många och långa vägarne och skogsstigarna. Från telefonstationen alarmeras brandkårens medlemmar genom en alarmanläggning utförd af Elektr. A.-B Siemens-Schuckert.

Klockor äro uppsatta inom hem och å arbetsplatserna hos de flesta brandsoldaterna, brandcheferna däremot uppringas pr. telefon.

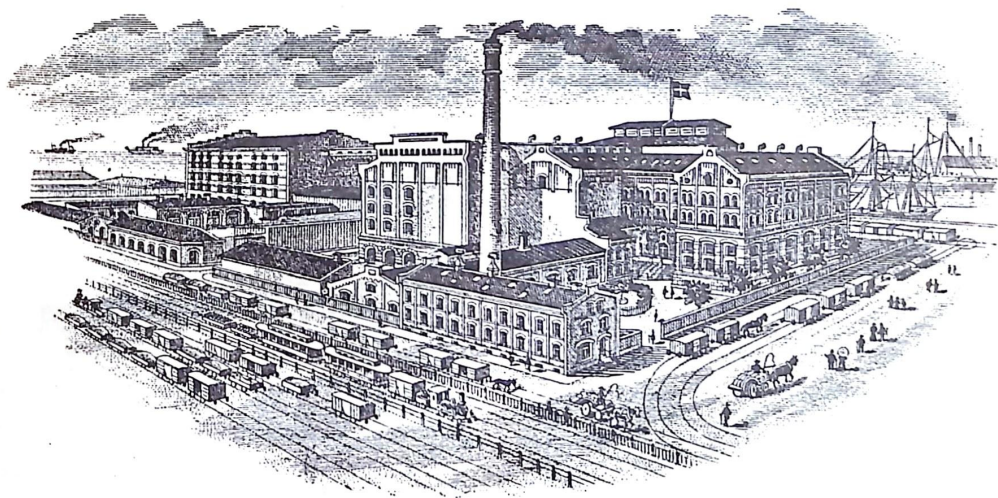
I spruthusen N:ris 1 & 2 äro uppsatta telefoner på samma ledningar, som leda till alarmklockorna, hvarjegenom kontroll å telefoner och klockor erhålles samtidigt. Alarmledningarne äro sjelkontrollerande, därigenom att systemet ständig ström tillämpas, och uppkommande fel tillkännagifvas genast genom en ringklocka å telefonstationen.

Vid eldsvådetillbud, då brandkåren alarmeras, begifver sig hvarje man till det spruthus, hvarå han är indelad. Först anländande underrättar sig pr. telefon om brandstället, uppskriifer detta å en tafla. Så snart 2 eller 3 man samlats, uttrycka de med första materielen. På sätt kåren är fördelad, kommer den ena hälften ständigt att utgöra reserv för den andra.

Nyanskaffning af ofvanstående materiel kostade c:a 15,000 kronor med spruthusen och alarmanläggningen.

I öfrigt regleras brandskyddet genom en för Saltsjöbadens köping utfärdad brandordning antagen den 6 maj 1909.

Sprinklers-anläggningen inom A.B. Malmö Stora Walskvarn.

Malmö brandkår var den 1 Juli inbjuden att närvara vid afprofnig af den storatade Sprinklers-anläggning, som utförts vid Malmö Stora Walskvarn.

De dryga brandförsäkringspremierna hade föranledt Aktiebolaget att utföra detta vidlyftiga arbete, hvarjegenom en afsevärd premienedsättning c:a 50 % erhålles.

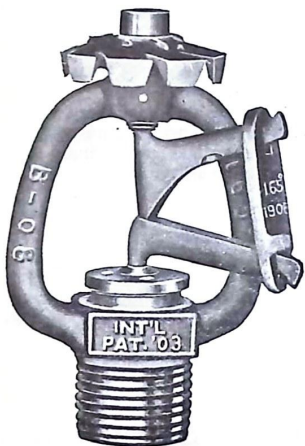
Vid uppvisningen gjordes försök med endast ett sprinklerhufvud, och visade det sig, att, då detta tillräckligt upphettats, den metallbit, som utgör låset för vattenröret smälte, hvarvid hufvudet öppnades, en betydande vattenutstrålning ögonblickligen inträdde.

Anläggningen kommer säkerligen att blifva till ovärderligt gagn äfven för brandkåren, och torde nog flera af stadens eldfarliga inrättningar att så småningom anskaffa dylik.

Arbetet har utförts af The Sprinkler Company Limited (Generalagent för Sverige B. Buchholz, Göteborg).

Anläggningen är utförd enligt torr-rörsystemet och består af 5 olika installationer om tillsammans 2700 sprinklerhufvud.

Inloppet till hvarje särskild installation behärskas genom en automatisk afstängningskran i samband med en alarmklocka.

Vattenförrådet för hela anläggningen består af en tryckcistern rymmande 3200 liter samt en kraftig brandpump om 4500 minutliters kapacitet. Pumpen erhåller vatten från en större behållare, samt regleras af en automatisk regulator verkande så, att om en eldsvåda skulle bryta ut på någon plats i kvarnen, och ett eller flera sprinklerhufvud öppnas, pumpen genast lemnar det nödvändiga vattnet för släckningen.

Såväl tryckcisternen som den automatiska pumpen äro försedda med "nonreturn"-ventiler, hvarigenom förhindras, att vattnet från den ena källan — om den andra tillfölje olyckshändelse skulle manka — kan passera in i denna utan nytta för installationen, d. v. s. att hvarje droppe vatten, antingen den kommer från vattentanken eller pumpen, nyttjas vid släckningen af en eldsvåda, och det finnes ingen möjlighet, att något af det för densamma mest värdelösa — nämligen vatten — kan komma att saknas.

De olika vattentiloppen förenas uti afstängningsventilen och förgrenas sedan i det nätsystem af rör, hvar af installationen består, och då man betänker, att hvarje liten del af såväl byggnader som maskiner kan nås af vatten från närmsta sprinklerhufvud, kan man bättre förstå, att 2700 sprinklers åtgång för att skydda denna kvarn på ett fullt effektivt sätt. Sprinklerhufvudena äro dels placerade i taken, dels under maskinerna samt dels inuti elevatorer och dammtrummor. Isynnerhet

elevatorerna äro ju farliga brandledare vid eldsvådor i kvarnar, enär elden blixtsnabbt sprider sig genom dessa, och enda säkra skydd att förhindra detta ligger i sprinklers, enär sprinklerhufvudet öppnas redan af den värmeväg, som när detsamma, innan elden nått dess plats, hvarigenom sprinklern hunnit vattendränka den närmaste platsen, innan elden nått densamma, samt släcker så eldens framfart.

Sprinklerhufvudenas inbördes afstånd är ju mycket beroende på den plats, de skola skydda; så kunna sprinklerhufvud behöva placeras nästan aldeles in på hvarandra, om t. ex. en utskjutande vägg, en trumma eller dylikt gör, att den ena sprinklern ej kan skydda platsen omedelbart bakom det döljande föremålet. Längsta afståndet, som får finnas mellan 2 sprinklerhufvud, får i kvarnar icke öfverstiga c:a 25 meter, och detta gör, att hvarje mm. af tak eller golf i hela kvarnen är absolut skyddad mot eldfara.

Förut har omnämnts, att en alarmklocka står i samband med hvarje installation, och denna sättes i verksamhet, så snart ett eller flera sprinklerhufvud öppnas, och signalerar härigenom, att eld utbrutit. Vid Malmö Stora Walskvarn, där 5 st. separata installationer finnas, är ju detta en stor fördel, då man härigenom ögonblickligen vet, i hvilken del af kvarnen, som elden utbrutit.

Att torr-rörsystemet användes, beror på, att, om vatten vintertiden skulle stå i ledningarna, detta ju lätt på någon plats kunde frysa och därigenom afstånga den bortanför varande installationen från tilloppet.

Torr-rörsystemet består däri, att luft inprässas i röret ovanför afstängningskranen, — som alltid måste placeras på ett frostfritt ställe. — I händelse af eldsvåda rusar luften ut genom det öppnade sprinklerhufvudet, afstängningskranen öppnas automatiskt, så snart lufttrycket minskas, och vattnet strömmar obehindradt genom röret.

Detta sker hastigare än den tid, som åtgår för att beskrifva detta, och någon risk, att elden skall kunna taga större omfång, innan vattnet sprides öfver densamma, är absolut utesluten.

I samband med den premierabatt, som Akt.-Bol. Malmö Stora Walskvarn erhåller genom installationen, bör också tänkas den stora säkerhet, som erhålles mot stillastånd i rörelsen tillfölje eldsvåda med ty åtföljande förluster.

Carlskrona Stads Brandväsende.

Förslag till omorganisation.

Den af stadsfullmäktige tillsatta komitén för afgifvande af förslag till omorganisation af stadens brandväsende har nu till stadsfullmäktige ingifvit sitt betänkande.

Vi återgifva här i följande ordning Brandchefens skrivelse till komitén, komiténs förslag, hvilket för lättare öfverskådlighets vinnande försetts med underbruker samt slutligen af Brandchefen och Polismästare Levertin afgifna reservationer mot vissa delar af förslaget.

Brandchefens skrivelse till komitén är af följande lydelse:

Sedan inom brandredskapsstyrelsen beslut fattats, att inom styrelsen skulle utarbetas ett förslag till upprättande af fast brandkår i Carskrona, har jag åtagit mig utarbetandet af detta förslag, hvilket härmed ställes till komiténs förfogande.

Vid utarbetandet af detsamma har jag som grund tänkt mig, att kårens storlek och sammansättning skulle vara sådan, att den ensam skulle kunna, här liksom i andra städer, upptaga striden mot de eldsutbrott, som i vanligaste fall förekomma, och där släckningen ej behöfver taga i anspråk en stor apparat med flertaligare materiel och större personal.

Af vunen erfarenhet har framgått, att här i Carlskrona, där släckningen af en utbruten eldsvåda verkställes genom samarbete af stadens och flottans personal och med materiel från båda dessa håll, ej alltid vunnits det goda resultat, som genom dylikt samarbete varit önskemål, enär ingen af personalen från någondera hållet varit för sådant arbete särskildt öfvad, och materielen, som uttryckt, då den ej stått under ett och samma befäl, ofta varit onödigtvis stor.

Äfven har den enhetliga ledningen af eldsläckningsarbetet ofta rubbats, då, såsom ju blir en naturlig följd af detta system, olika åsikter ofta gjort sig gällande om sätet, på hvilket den ena eller den andra kontingenten bäst borde ingripa för eldens släckande.

Att en sådan dualism måste vara till men för eldsläckningsarbetets bedrivande och förlamande inverka på handlingskraften hos den, som bär ansvaret för eldens släckande, befälet må föras af stadens eller flottans brandchef, ligger i öppen dag. Behovet af en ändring härutinnan har också allt mera gjort sig gällande.

Endast genom en enhetlig ledning från en inom staden tillfinnandes fast brandkår af den storlek, att annan personal blott i enstaka fall behöfver tillkallas, kan enligt min åsigt ett fullt tillfredsställande eldsläckningsarbete utföras.

Jag har därför vid utarbetande af här föreliggande förslag utgått från den grunden, att brandkårens storlek skall vara sådan, att dess personal ensam är i vanliga fall tillräcklig för eldens bekämpande, och att flottan och dess personal blott i högsta nödfall, och då endast på särskild kallelse, skall behöfva medverka för eldens släckande.

Ytterligare skäl härtill anser jag föreligga i den omständighet, att flottan numera, med sina alltmer utsträckta öfningar, ej kan som förr, utan att störande inverka på öfningars och arbetens behöriga bedrivande, afstå från personal, redo att uttrycka vid hvarje förekommande eldsolyckstillbud.

Skall staden därför kunna känna sig trygg vid en vid hvilken tidpunkt som helst af året utbrytande eldsvåda, så måste inom medvetandet förefinnas vissheten om, att staden själf inom sig äger en brandkår, tillräckligt stor och så öfvad, att den ensam kan upptaga striden mot eldens härjningar.

Då nu fordan på en sådan kårs uppsättande föreligger, måste enligt mitt förmenande steget tagas fullt ut, och kostnaden för en dylik brandkårs uppsättande ej få lägga hämsko på dess tillkomst.

Första frågan gäller då: huru stor i numerär bör den brandkår vara, som kan motsvara detta kraf, och huru få en dylik uppsatt för billigaste pris?

Till svar å denna fråga har jag vid jämförelse med olika landsortsstäders brandkårer, dess storlek i förhållande till folkmängden, dess olika sammansättningar,

aflöningsförhållanden m. m. allt upptaget under Bil A. (utesluten här) ansett den i mitt förslag upptagna vara den, som bäst motsvarar krafvet på storlek och billighet i uppsättandet.

Brandkåren bör enligt min åsigt vara så sammansatt, att den består af en mindre "fast brandkår", kasererad inom brandstationen och där under daglig öfning, samt en något större "reservkår", som, ej kasererad, har skyldighet att uttrycka vid hvarje eldsutbrott.

Sådan sammansättning af brandkåren, hvilken jag anser vara i uppsättning billig och för ändamålet fullt effektiv, finnes i bland andra städerna Kalmar, Borås, Sundsvall, Örebro och Hernösand.

Reservkårens tjänstgöring, dess placering vid materielen m. m. torde få särskildt ordnas, men anser jag mig redan här böra tillåta som min åsigt framhålla, att den bör bland annat anses att handhaiva den materiel, som ej finnes inom brandstationen placerad, utan möjligen kommer att kvarstanna, utplacerad inom olika delar af staden.

Med en här föreslagen sammansättning af brandkåren fränkommer man också systemet "allmänt brandvärn", hvilket system torde få anses gammalmodigt och endast haft sitt berättigande under en tid, då vattenledningen i de olika städerna ännu befann sig i sin linda. Af egen erfarenhet kan jag också säga, att ett mera tungskött maskineri ej finnes till, och att, då behovet af dess användande förelegat, personalen, som varit till det allmänna brandvärnets och dess materiel fördeladt, aldrig tillstädeskommit.

Det är sålunda blott ett brandvärn, som är tillfinnandes på papperet, men som vid verkligt behof är af noll och intet värde, hvarför detta system bör snarast möjligt slopas.

Klart är också, att då numera vattenledningen i de flesta fall användes såsom den huivudsakliga vattengifvaren — när ångspruta eller sjöångspruta ej behöfva tagas i anspråk — kan materielen något minskas, ty vattenledningen kan ej utnyttjas i obegränsadt omfång, enär, för att trycket i densamma skall kunna gifva erforderlig effekt, mer än c:a 6 brandposter ej kunna på en gång tagas i anspråk, de må användas för direkt vattengifning eller för fyllandet af handkraftssprutors kar.

Uti Bil B. finnes af mig uppgjort förslag till "Fast brandkår med tillhörande reservkår", men vill jag härvid på det bestämdaste framhålla, att jag ej anser styrke — förhållandena kunna nedprutas, ehuru jag i slutet af bilagan upptagit till belysning de med en minskning af kåren förknippade minskade årliga utgifterna för densamma.

Uti bilaga C. finnas till jämförelse upptagna löneförmanerna vid olika brandkårer inom flera af Sveriges landsortsstäder.

Kommer en "fast brandkår" till stånd inom Carlskrona, blir nödigt, att Kungl. Brevet af den 31 Mars 1882 ändras i så måtto, att befälhafvande amiralens öfvertagande af högsta befälet vid eldsvåda inom staden utgår, och att flottans brandchef endast förer befälet vid eldsutbrott inom varvet, Stumholmen och möjligen i staden liggande kaserner.

Slutligen får jag föreslå, att vid en ev. blifvande uppsättning af fast brandkår i Carlskrona följande anordningar och nyanskaffningar utföras, nemligen:

a) brandstationen ombygges så, att nödiga bostadslägenheter kunna i densamma anordnas;

b) en gymnastiklokal uppföres, med särskildt afse-

ende fästadt på de öfningar, som vid en brandkår måste företagas;

c) en manskapsvagn med plats för minst 8 personer anskaffas;

d) en mekanisk stege med en höjd af c:a 21 meter, afsedd att framföras af en häst, anskaffas;

e) hästarnes antal ökas till 5, och de nu för fattigvärden gående hästarne förblifva ständigt stående på brandstationen.

Skälet härför är:

Vid utryckning behöfvas:

- 2 hästar för redskapsvagnen
- 2 d:o „ manskapsvagnen
- 1 d:o „ mekaniska stegen

De vid manskapsvagnen använda hästarne återvända ofördröjligen till brandstationen, förspännas ångsprutan och hållas klara för utryckning.

Carlskrona i November 1909.

A. von SCHOULTZ.

Stadens Brandchef.

Af skrifvelsen åtföljande bilagor innehåller bilaga A uppgifter om styrke-, aflönings- och materieförhållanden vid brandkårerna i Malmö, Norrköping, Helsingborg, Gefle, Örebro, Upsala, Borås, Sundsvall, Kalmar och Hernösand.

Bilaga B innehåller förslag till brandkårsstyrka i Carlskrona jemte utgiftsstat för densamma, hvilket förslag sammanfaller med det af komitén framsatta och för hvilket redogöres i samband med det framlagda förslaget från komitén.

Komiténs förslag till omorganisation.

Det föräldrade brandväsendet.

Det sätt, hvarpå brandvärdet i Carlskrona för närvarande är organiseradt, är i många afseenden otillfredsställande. Det är ytterst byggdt på det numera, då vattenledning och effektiva eldsläckningsredskap tillkommit, föräldrade systemet af en alla de vuxna människans värnplikt vid eldsutbrott (allmänt brandvärd). Detta allmänna brandvärd är en alldeles för tungrodd och på grund af bristande öfning otillförlitlig apparat. Den särskilda personal, som "för brandredskapens vård och hållande i ständigt användbart skick samt för att med största möjliga skyndsamhet vidtaga de första och angelägnaste åtgärder för eldsläckning" finnes anställd, är för liten, för svagt utbildad och organiserad samt i saknad af nödig materialutrustning för att ensam kunna gifva den trygghet att fylla de kraf, som ställas på ett modernt brandvärd. Carlskronas säregna ställning af platsen för flottans huvudstation och anhopningen här af synnerligen värdefull statens egendom har gjort, att ett särskildt brandvärd under eget befäl för marinen upprättats, och åligger det detta marinens brandvärd skyldighet att efter rekvisition biträda vid släckandet af hvarje i staden uppkommande eldsvåda. Samöfningar mellan stadens och marinens brandvärd med tillhörande materiel förekomma ej, hvilket naturligtvis i hög grad försvårar organisationen af samarbete dem emellan vid eldsvådeutbrott. Dualismen inom högsta befälet har också, naturligt nog, visat sig medföra väsentliga olägenheter och slitningar. De modifikationer härutinnan, som innehållas uti bestämmelserna i k. förordning, att befälhafvande amiralen i Carlskrona äger, när han så aktar nödigt, själf taga befälet vid eldsvådor, vare sig

de inträffa å kronans egendom eller i den öfriga staden, samt att befälet eljest vid eldsvådor å kronans egendom å varvet, Stumholmen eller i staden skall föras af marinens brandchef och å andra ställen i staden af stadens brandchef, ha ej kunnat tillräckligt afhjälpa detta missförhållande.

Ett färskt bevis på de vådor och olägenheter, det nuvarande organisationssystemet medför, lämnade den eldsvåda, som härjade staden den 20 Augusti 1909.

För att stadens brandvärd skall kunna sägas vara på ett modernt och fullt tillfredsställande sätt organiseradt och gifva full trygghet, måste, enligt komiterades mening, detsamma utgöras af en under enhetlig ledning stående, väl öfvad och med tillräcklig eldsläckningsmateriel utrustad fast brandkår, som vid eldsvådeutbrott kan hastigt alarmeras och snabbt vara på brandplatsen samt ha den storlek, att den ensam kan på effektivt sätt begränsa och släcka hvarje eldsutbrott, som ej har utomordentlig omfattning. Detta är det principiella önskemålet och har varit utgångspunkten för komiterade vid upprättandet af efterföljande förslag. Samtidigt har dock nödig hänsyn tagits till önskvärdheten af, att syftemålet vinnes med minsta möjliga pekuniära uppoffring, och att i hvarje fall stadens ekonomiska bärkraft ej öfveranstränges. Å andra sidan har uppmärksamhets, att den kär, som skall uppsättas, ej får göras för liten eller otillräckligt utrustas, enär (om af sådan grund stadens nya brandsläckningsväsende komme att fungera otillfredsställande) fara är för handen, att de år 1898 nedsatta brandpremierna åter höjas. Då äfven den obetydligaste höjning af dessa premier skulle innebära en stor, ehuru på debetsedlarna ej synlig, utgift för staden i dess helhet, vore en dylik falsk sparsamhet synnerligen oklok.

Samarbete med marinen.

Äfven till de för Carlskrona till skillnad från andra städer förefintliga olikheterna, särskildt dess egenskap af huvudförläggningssort för marinen med dess tillgång till öfvadt manskap med egen brandsläckningsmateriel, ha komiterade vid upprättandet af sitt förslag tagit nödig hänsyn. Samarbetet med marinens brandkår bör enligt komiterades mening framdeles som hittills bibehållas och genom anordnande af samöfningar yttermera stärkas. Komiterade hafva tagit noggrann kännedom om och hänsyn till de bestämmelser angående eldsläckningsväsendet inom Carlskrona fästning, som innehållas uti befälhafvande amiralens order n:r 83, den 1 December 1909, hvarigenom marinens brandvärd nyligen omorganiserats. Vid bestämmandet af manskapsantalet i den fasta brandkår, komiterades förslag upptager, har särskildt tagits hänsyn till, att enligt nämnda order vid hvarje signaleradt eldsvåda i staden ofördröjligen utrycker en brandpiket, ett underbefäl och 6 man med redskapsvagn. Den hjälp och lättnad stadens brandvärd härigenom kan erhålla, anse komiterade staden allt framgent böra begagna sig af. Vid förslagens upprättande har jämväl uppmärksamhets, att för bevakningen vid eldsvåda nödigt manskap alltid kan påräknas från garnisonen, samt att vid utomordentliga eldsvådor stadens brandkår alltid kan replikera på marinens, den sistnämnda i fall af behof ytterligare förstärkt med annat militärt manskap. Då på grund af att marinens öfningar under de senare åren alltmer utsträcks och till väsentlig del förlagts utom stationen, marinen numera ej kan, utan att dess öfningar och arbeten skulle betydligt störas, året om tillhandahålla en större styrka städe tillreds att i släckningsändamål utrycka, måste emellertid staden,

som sagdt, vara utrustad med ett eget brandvärn med den öfning och styrka, att det ensamt kan med utsikt till framgång upptaga kampen med en eldsvåda af ej alltför omfattande storlek.

En fast brandkår nödvändig.

Vid utarbetandet af sitt förslag till en brandvärn-organisation för Carlskrona i enlighet med ofvan angifna principer, ha komiterade haft förmånen att kunna begagna sig af ett af stadens nuvarande brandchef utarbetadt förslag, som i allt väsentligt är byggdt på samma grundsatser, jämte vid detsamma fogade, synnerligen belysande tabeller öfver brandvärnorganisationen och dess ekonomi i ett antal medelstora svenska städer. Detta brandchefens förslag med sina bilagor finnes, jämte ofvannämnda befälhafvande amiralens order nr 83 den 1 Dec. 1909, såsom bilagor vidfogadt komiterades förslag.

För att med minsta möjliga kostnad vinna största möjliga effekt i åsyftad riktning, ha komiterade ansett sig böra föreslå, att den brandkår, som för staden uppsättes, blir så sammansatt, att den kommer att bestå af en mindre, fast brandkår, bestående af 14 ordinarie och 6 extra brandsoldater samt två kuskar, hvilken kår skall vara kasernerad och dagligen öfvas inom stationen samt en något större med den förra samöfvad, men ej å brandstationen inkasernerad reservkår på 24 man, hvilka bägge kårer skulle vara skyldiga att vid hvarje eldsutbrott utrycka. En sådan sammansättning af brandkåren blir betydligt billigare än att låta hela kåren vara fast, äfven om manskapsantalet i sådant fall kunde sättas lägre, och har i de städer, där det sedan en tid tillbaka praktiserats — bl. a. Kalmar, Borås, Sundsvall och Örebro — visat sig vara ändamålsenligt och effektivt. I förslaget har det ordinarie manskapsantalet i den fasta kåren satts till det lägsta möjliga, dels af ekonomiska skäl och dels med hänsyn till den hjälp, som vid eldsvådeutbrott alltid står till buds från den omedelbart utryckande marina brandkåren. För att detta icke skall medföra någon olägenhet och svaghet, särskildt vid sådana tillfällen, då 2—4 man kunna vara sysselsatta såsom vaktmanskap vid teater- och cirkusföreställningar samt för att bereda möjlighet att för sjukt eller permitteradt manskap insätta dugliga ersättningsmän, ha komiterade funnit skäligt föreslå, att, såsom skett t. ex. i Helsingborg, jämte den fasta kårens ordinarie manskap anställas ett mindre antal — 6 stycken — extra brandsoldater. Dessa, som skulle vara ersättnings- och nattmanskap, skulle erhålla bostad å brandstationen och ersättning för utrustningspersedlar, men blott obetydlig fast lön samt för denna ersättning vara skyldiga att tjänstgöra mellan kl 9 e. m.—kl. 5 f. m., men jämväl hafva, om så påfordrades, tjänstgörings-skyldighet mellan kl. 5 e. m.—kl. 9 e. m., i detta fall dock med särskild ersättning af 40 öre i timmen.

Den fasta brandkåren bör enligt komiterades mening allt framgent ombestyras ambulansväsendet, men bör befrias från skyldigheten att delta i brandsyn. Med anledning häraf ha i förslaget till utgiftsstaten inga brandsynekostnader upptagits.

I och med det att för staden uppsättes en brandkår af ofvannämnda styrka och sammansättning finnes ej längre något existensberättigande för det "allmänna brandvärn", utan bör denna institution, som af stadens brandchef med fullt skäl betecknas såsom "ett brandvärn, som är till finnandes på papperet, men som vid verkligt behof är af noll och intet värde", slopas. Samtidigt bör naturligtvis också borttagas det

sätt, hvarpå detta allmänna brandvärn alarmerades eller klämtningen vid eldsvådetillfällena från Fredrikskyrkans torn. Någon annan alarmering än den genom telefon eller den elektriska brandtelegrafen synes numera vara öfverflödig; dock synes det komiterade synnerligen önskvärdt, att vid brandskåpen anordnas en effektivare belysning nattetid än den nuvarande.

Befälsfrågan.

För att det med uppsättandet af en särskild brandkår åsyftade ändamålet skall vinnas, är nödvändigt, att densamma står under befäl af erfarna, dugliga och väl skolade personer samt under en enhetlig och fackmässigt utbildad högsta ledning. Den rätt att öfvertaga högsta befälet vid eldsvådor jämväl inom själva staden, som enligt kungl. brefvet den 31 Mars 1892 tillkommer befälhafvande amiralen, bör under sådana förhållanden utgå. Komiterade ha under öfvervägande haft frågan, om ej krävet på enhetlig ledning af brandkåren bäst fylles därigenom, att denna ledning uppdrages åt den person, som samtidigt tjänstgjorde som marinens brandchef, så mycket mer som vid en sådan lösning af befälsfrågan väl vore att vänta godt samarbete och genomförda samöfningar stadens och marinens brandvärn emellan. Tungt vägande skäl ha emellertid framkommit mot en sådan anordning. Särskildt har uppmärksammas, att chefsbefattningen för marinens brandvärn under nuvarande organisation aldrig under någon längre tid innehafes af en och samma person, då till densamma icke kommanderas officer med densamma till uteslutande uppgift, utan dess innehafvare är underkastad sjökommenderingar eller annorledes ändrad tjänstgöring, samt att marinens brandchef på grund af sin ställning som sådan vid eventuell konflikt mellan stadens och kronans intressen (t. ex. samtidiga svåra eldsvådor ute i staden och inne på varvet), nödgas sätta kronans i första rummet. Vid sådant förhållande synes det nödvändigt, att chefsbefattningarna för stadens och marinens brandkårer — åtminstone för närvarande — hållas åtskilda. Hvad beträffar de kvalifikationer, som böra finnas hos den person, som antages till chef för stadens brandvärn, och dennes ställning, finna komiterade det synnerligen önskvärdt, att till brandchef för staden toges en väl utbildad fackman, som har att uteslutande ägna sig åt brandcheffysslan och som icke får, utan stadsfullmäktiges medgifvande, med sin befattning förena annan tjänst eller syssla, detta så mycket mer som det är erforderligt, att hans intressen ej splittras, utan helt och hållet koncentreras på brandväsendets vidmakthållande och förbättring, samt också den dagliga öfningen af brandmanskapet säkerligen kommer att taga en väsentlig del af hans tid i anspråk. Vid fastställandet af den brandchefslön, förslaget upptager, ha komiterade utgått ifrån, att brandchefsbefattningen ej jingfe med annan befattning förenas.

För att under brandchefen föra befäl och för utförandet af särskild utbildning krävande befattningar erfordras enligt komiterades mening vid den fasta kåren: en brandmästare, tillika v. brandchef, en brandsergeant, en maskinistsergeant och två korporaler, samt vid reservkåren två förmän och en reservmaskinist. Att minska antalet af detta underbefäl låter sig enligt komiterades mening ej göra utan att äventyra brandkårens utbildning och förmåga att snabbt och säkert fördela sig och utföra alla de olika densamma vid ett eldsvådeutbrott åliggande uppgifter, samt att brandredskapen vid ett dylikt tillfälle tillräckligt hastigt framföras och effektivt användas.

Löneförmåner.

Af bifogade förslag till utgiftsstat framgå de löneför-
måner, som enligt komiterades mening böra tillkomma
brandkårens befäl och manskap. Som däraf synes,
anse komiterade, att bostad inom stadens brandstation
bör beredas såväl befäl som manskap (även de extra
brandsoldaterna) vid den fasta brandkåren, hvarjämte
underbefäl och manskap böra erhålla fri utrustning
och beklädnad, samt brandkorpralerna och det ordi-
narie manskapet jämväl erhålla fri kost, om möjligt,
såsom t. ex. i Malmö är fallet, inom brandstationens
område. Kostnaderna för beklädnad och kosthåll,
hvilka af staden böra vederbörande tillhandahållas, ha
endast förslagsvis kunnat beräknas. Att bostad inom
brandstationen — eller åtminstone i dess omedelbara
närhet — beredes samtliga funktionärer vid den fasta
brandkåren ha komiterade funnit nödvändigt, förnämligast
af det skäl, att endast därigenom kan man på-
räkna att vid signal om utbruten eldsvåda ögonblick-
ligen ha nödigt befäl och manskap till hands, för att
fa redskapen bemannade och utryckning verkställd.
Att ersätta bostadsförmånerna för brandchefen och
eventuellt ett eller flere af underbefälen med hyres-
bidrag är ej tillfredsställande.

Brandstationen.

Den föreslagna omorganisationen, särskildt nödvän-
digheten att i brandstationen anordna bostäder för
brandkårens befäl och manskap samt att utrusta den
med gymnastikal och öfriga anordningar för persona-
lens öfning, antagligen äfven med kök oeh matsal för
personalen, måste föranleda en genomgripande om-
byggnad af stadens nuvarande brandstation. Densamma
saknar för närvarande anordningar för manskapets
rationella öfning och kan i densamma, hvarest af nu-
varande funktionärer blott brandstationsmästaren och
maskinmästaren ha familjebostäder samt logement fin-
nas blott för tjugo man, familjebostad ej beredas för
flera personer. Verkställandet af utredning om, huru
brandstationen, för att bli lämplig för den nu före-
slagna brandvårnsorganisationen, bör ombyggas och
utrustas, ha komiterade emellertid ansett falla utom
ramen af det dem lämnade uppdraget. Dylik utred-
ning, innefattande upprättandet af ombyggnadsförslag
samt kostnadsberäkning, hvilken utredning gifvetvis är
förenad med rätt betydande utgifter, bör för öfrigt,
enligt komiterades mening, ej äga rum, förrän den nya
brandvårnsorganisationen blifvit faställd och således
fastslagits, för hvilka ändamål och för huru många
man i brandstationen skall beredas rum.

Hinder möter emellertid ej, att i de redan nu för
brandkårens behof använda logementen inhysa de båda
korpralerna samt det till den föreslagna fasta brand-
kåren hörande ordinarie manskapet jämte 4 man af det
extra manskapet. Intill dess ombyggnadsfrågan lösts,
torde nödig öfning för manskapet kunna beredas, dels
genom gymnastiköfningar å gymnastiksal ute i staden —
t. ex. elementarläroverkets — och dels genom att å
den nuvarande brandstationens gård uppsätta en s. k.
brandgåfvel, hvilket endast drager en obetydlig kost-
nad.

Den nuvarande brandmaterialen.

Stadens brandmateriel ha komiterade funnit vara på
det hela taget tillräcklig och i godt skick. I och med
allmänna brandvärnets slopande böra dock utrange-
ras och försäljas handkraftssprutorna n:o 1, 2 och 3
med tillhörande materiel samt i förrädet befintliga för-
åldrade gamla lykter, säar, pytsar och annan små-

materiel. Den mekaniska stegen kan ej längre anses
tillfredsställande och bör därför utrangeras. I dess
ställe bör anskaffas en ny mekanisk stege, och kan
en sådan af modern och tillfredsställande konstruktion
samt af nödig längd erhållas till ett pris af omkring
2,300 kr. Då den nuvarande redskapsvagnen på grund
af sin tyngd och omoderna konstruktion ej kan med-
föra mer än 4 man samt ej all den redskapsutrustning,
det är önskvärdt redan vid en första utryckning få ut,
måste enligt komiterades mening en ny anskaffas.
Kostnaden för en dylik för 12 man beräknad vagn,
uppår utan reservdelar till c:a 1,500 kr. I och med
anskaffandet af en ny mekanisk stege måste de för
brandvärnets afsedda hästarnas antal ökas från 4 till 5.
Brandvårnshestarna böra, enligt komiterades åsikt,
som hittills ej få användas för andra än brandvårns-
och ambulansändamål.

För att nödig vattentillgång vid eldsvådeutbrott skall
snabbt och utan omgång kunna beredas på hvarje
plats i staden, ha komiterade ansett, att det förefin-
liga antalet brandposter bör ökas med ytterligare elfva,
placerade på sådana ställen i staden, som f. n. äro i
dylikt afseende illa utrustade.

Slutligt yrkande.

Med åberopande af hvad komiterade sålunda anfört,
hemställa komiterade, att stadsfullmäktige måtte besluta:
att den nuvarande brandvårnsorganisationen (all-
männa brandvärnets), däri inbegripet den nu anställda
brandpersonalen, skall upphöra att fungera i och med
innevarande års slut;

att i dess ställe från och med den 1 Januari 1911
uppsattes en stadens brandkår, bestående dels af en
fast brandkår, som utgöres af en brandchef, en brand-
mästare (tillika v. brandchef), en brandsergeant, en
maskinistsergeant, två korpraler, 14 ordinarie och 6
extra brandsoldater samt 2 kuskar och dels en re-
servkår, bestående af 2 förmän, 1 reservmaskinist och
24 reservbrandsoldater;

att dessa skola erhålla i bifogade utgiftsstat före-
slagna aflöningsförmåner;

att brandchefen skall vara fackmässigt utbildad och
ej med denna sin befattning få utan stadsfullmäktiges
medgifvande förena annan syssla eller uppdrag;

att hos k. m:t göra hemställan om, att den i k.
brevet den 21 Mars 1882 stadgade rätt för befälhaf-
vande miralen i Carlskrona, att om han så aktar nö-
digt, taga högsta befälet vid eldsvådor i staden, äfven
om de ej inträffa å kronans egendom, måtte upphöra;
att alarmering vid eldsvådor genom klämtning från
Fredrikskyrkans torn ej vidare skall förekomma;

att vattenposternas antal i staden ökas med ytterli-
gare elfva, placerade en vid Saltönsud vid ändan af
Pukesgatan, en vid norra ändan af Trädgårdsgatan, en
vid västra delen af Järnvägsgatan samt en vid Öster-
mansgränd, strax söder om järnvägsspåret, en midt på
Östra Amiralitetsgatan, en i hörnet af Stenbergsgrän-
den och Östra Petersens gränd, en å norra ändan
af Långgatan, en i södra ändan af samma gata, en i
östra ändan af Holmgatan, en utanför Kakelfabriken
samt en i hörnet af Grenadjärgatan och Vallhallavä-
gen;

att åtgärder måtte vidtagas för ett effektivare utmär-
kande nattetid af stadens brandskåp;

att af befintlig brandmateriel skola utrangeras den
mekaniska stegen, handkraftsprutorna n:r 1, 2 och 3
samt diverse föråldrad småmateriel;

att en ny mekanisk stege för en kostnad af c:a
2,300 kronor, en ny manskapsvagn för en kostnad af

c:a 1,400 kr. samt ytterligare en häst för brandväsendets räkning skola anskaffas;

att å nuvarande brandstationens gård en s. k. brandgafvel skall anbringas;

samt att i brandordningen för staden och öfriga författningar de ändringar vidtagas, som betingas af antagandet af den nya brandvänsorganisationen.

Utgiftsstaten.

Löner och arvoden. Fasta brandkåren.

Brandchefen: löneförmåner högst 3,000 kr., hvartil kommer bostad om 5 rum och kök, värme, elektriskt ljus.

Brandmästaren (vice brandchef): löneförmåner högst 2,200 kr. jämte bostad om 3 rum och kök, värme och elektriskt ljus.

Brandsergeanten och maskinistsergeanten: löneförmåner högst 1,400 kr., bostad om 2 rum och kök, värme och elektriskt ljus.

2 korpraler: lön 600 kr. hvardera, fri bostad, kost och beklädnad.

14 ordinarie brandsoldater: lön hvardera 450 kr., fri bostad, kost och beklädnad.

6 extra brandsoldater: lön för daglig tjänstgöring kl. 9 e. m.—5 f. m. 150 kr. hvardera, fri bostad och fria utrustningspersedlar. Hårtill kommer ersättning för öfvertidstjänstgöring.

Förste kusk: lön 700 kr., fri beklädnad, kost och bostad.

Andre kusk: lön 600 kr., i öfrigt lika med förste.

Reservkåren.

2 förmän 100 kr. hvardera årligen, 1 maskinist 100 kr. och 24 brandsoldater 15 kr. pr. år.

Dessa förses med utrustning, bestående af hjälm, rock, libbälte och yxa samt erhålla vid tjänstgöring under eldsvåda 1 kr. för första timmen samt 50 öre för hvarje följande.

Hyror, redskap, underhåll m. m.

Det under titeln Allm. drätsel förvalt. utgifter 1:a IV:2 utgående anslaget å kr. 8,992 torde fortfarande böra utgå, ökad med kostnaden för utfodring, skoning och försäkring af ytterligare en häst eller 450 kr. Den årliga underhållskostnaden slutar på en summa af kr. 37,930.

Hårtill kommer den föreslagna nyanskaffningen och andra i samband med omorganisationen stående utgifter, hvilka beräknats till 5,950 kr.

De afgifna reservationerna.

Brandchefens reservation.

Under hänvisning till såväl sina i skrifvelse till komiten för ordnandet af brandväsendet uttalade åsikter om detta brandväsendes omorganisation, aflöning, beklädnad m. m. som sina i komitens protokoll anförda reservationer, bifogar staden nuvarande brandchef, kommandörkapten A. von Schoultz, följande i sammandrag uppsatta reservationer.

Samarbetet med marinen.

Komiten har uttalat som sin åsikt, att ett samarbete mellan stadens brandkår och marinens brandkår bör framdeles som hittills bibehållas.

Denna mening kan reservanten ej biträda. Han anser nämligen, att marinens brandkår endast må vid behof, och då endast på för hvarje gång af stadens

brandchef framställd begäran, förstärka stadens brandkår vid eldens bekämpande. Som skäl härför anføres, att stadens brandkårs enhetliga ledning och uppträdande vid eldsvåda förringas, om vid ett sådant tillfälle uppträder en kontingent brandsoldater, hvilka dagligen ej samöfas med det öfriga manskapet, och hvars personal eller kapacitet möjligen kan vara för brandbefälet okänd. Att sätta in denna kontingent på särskild post torde ej alltid vara så lätt, och i alla händelser onödigtvis upptaga brandbefälets tanke och tid, hvilka båda behöfva koncentreras på det föreliggande eldsläckningsarbetet.

Då reservanten anser den af honom föreslagna brandkårens, plus reservkåren, storlek vara fullt tillräcklig för eldsutbrotts bekämpande i vanliga fall, anser han det lilla tillskott af ett underbefäl och 6 man, som skulle utgöra marinens brandpiket, vara för liten styrka, för att genom sin tillkomst äfventyra utnyttjandet af hela det värde, staden har rättighet att fördrå af sin med stora ekonomiska uppoffringar nyuppsatta brandkår.

Den lilla ekonomiska vinst, som möjligen skulle uppstå genom denna brandpikets insättande som del i stadens nya brandkår, motsvarar därmed följande olägenheter, äfvensom att, när staden nu står i begrepp att uppsätta en ny brandkår, från början bör, utan hänsyn till de därmedför knippade utgifterna, uppsättas så, att denna brandkår är en i sig själlt, fullständigt helt, inom stadens myndigheter liggande örandkar och ej ett lappverk af stadens och marinens brandkårer i föreligen.

Veteriligen förefinnes ej heller, säger reservanten, inom alla Sveriges städers brandvärn en sådan kombination, men väl att, där militära etablissemang förefinnas, militären skall vid behof, om så påfordras, förstärka den befintliga brandkåren.

Brandchefsbefattningen.

Komiten har som sin åsikt uttalat, att med brandchefsbefattningen må ej vara förenad annan syssla.

Denna åsikt kan reservanten ej biträda. Af de Sveriges brandkårer, han, sasom medlem af Svenska Brandchefsföreningen, känner till, är det blott Stockholms, Norrköpings och Helsingborgs brandkårer, som till brandchef haiva en person, som uteslutande tjänstgör i denna befattning. Lönerna äro också satta här efter.

I de flesta andra städer har som brandchef tjänstgjort en i tjänst varande militär, hvilken oftast efter afskedstagandet från den militära banan fortsatt sasom brandchef. Såvida reservanten har sig bekant, har någon olägenhet i detta arrangement ej visat sig. Härigenom har också den fördelen vunnits, att brandchefslönen ej behöft sättas så högt, som annars vore ett nödtväng, om individen uteslutande vore hänvisad till sin brandchefsaflöning, hvilken då måste vara så tilltagen, att han kan uppehålla sig och sin familj därpå.

Att, som inom komiten framkastats, till brandchef antaga en vid annan brandkår tjänstgörande underofficer för att få lönepretentionerna nedsatta, tror reservanten ej med den säregna ställning brandchefen i Carlskrona särskildt som fästning betraktad kan komma att intaga gentemot medverkande militär personal, vara lyckligt.

Hvad brandchefens löneförmåner angå, har komiten föreslagit, att de skola utgöras af kontant aflöning och fri bostad, men samtidigt uttalat, att något hyresbidrag ej skall utgå, om tillgång till fri bostad ej förefinnes.

Denna mening kan reservanten ej biträda. Ingår såsom löneförmåner fri bostad, torde väl såsom konsekvens däraf följa, att kan ej sådan f. n. beredas inom brandstationen, bör brandchefen vara berättigad, att intill så blir fallet, erhålla en kompensation för den sålunda minskade löneförmånen, och torde väl denna lämpligast utgå i ett hyresbidrag, under den tid brandchefen måste hyra enskild bostad.

Reservanten anser därför, att ersättning skall utgå i form af hyresbidrag under den tid, den fria bostaden inom brandstationen ej kan ställas till brandchefens disposition. Så är fallet exempelvis i Helsingborg.

Reservkåren.

Såsom befäl, tillkommande reservkåren, har komiten ansett en reservmaskinist vara nog.

Ej heller denna åsikt kan reservanten biträda.

Maskinisterna vid reservkåren äro afsedda att ersätta den vid fasta brandkåren tjänstgörande maskinistsergeanten för ångsprutans skötande. Det låter ju tänka sig, att vid förfall för denne, äfven förfall för reservmaskinisten skulle kunna förefinnas, och ångsprutan stode då, om komitens åsikt vann anslutning, obrukbar. Hårtill vill reservanten för sin del ej göra sig medansvarig. Enligt hans förmenande måste man se till, att till en så viktig post finnes tillräckligt antal reserv, och torde detta också vara anledningen till att vid de brandkårer, där organisationen upptager fast brandkår och reserv, 2 ne maskinister finnas upptagna, till hvilken åsikt reservanten fullt ansluter sig.

Brandstationsfrågan.

Komiten har ansett, att bostadsfrågans lösande inom nuvarande brandstation eller inrättande af en ny brandstation, faller utom ramen för det komiten lämnade uppdraget.

Reservanten anser emellertid, att just denna fråga på det intimaste berör den nya kårens uppsättande och har äfven framhållit denna sin åsikt inom komiten.

Skulle ej nuvarande brandstation kunna utnyttjas i brist på utrymme eller annat, och en ny station med anledning däraf byggas, anser reservanten ett godt förödme för en sådan stations uppsättande föreligger i den nyligen i Kalmar byggda brandstationen.

Den nuvarande brandpersonalen.

Slutligen har komiten hemställt, att den nuvarande brandvårnsorganisationen, däri inbegripet den nu anställda brandpersonalen, skall upphöra att fungera i och med innevarande års slut.

I likhet med ordföranden, polismästare Levertin, kan reservanten ej heller biträda denna hemställan.

Han anser nämligen, att om den nya organisationen skall träda i kraft från och med nästa års ingång, detta beslut ej skall beröra personalen vid den fasta befintliga brandkåren, utan att de af denna personal, som därtill anses lämpliga, må i första hand få ingå i den nya brandkåren.

Af brandkårens nuvarande personal äro en del, brandchefen och brandmästaren, antagna af stadsfullmäktige på viss tid eller tills vidare, en del, maskinisten och smedmästaren, antagna af brandredskapsstyrelsen med viss uppsägningstid och slutligen de öfriga af brandchefen med viss uppsägningstid. Beslutar stadsfullmäktige, att den nya organisationen skall träda i kraft med nästa års ingång, anser reservanten därför, att dessa uppsägningar böra verkställas i vederbörlig ordning, och platserna förklaras till ansökning

lediga, på det att de af den nuvarande brandkårspersonalen, som så önska, må vara i tillfälle att till vederbörande ingiwa sina ansökningar.

De af komiten föreslagna lönerna till kuskarna anser reservanten vara för låga för att därför erhålla fullt dugliga och pålitliga kuskar, hvarför dessa löner böra utgå med sitt nuvarande belopp.

Polismästare Levertins reservation.

Brandchefsbefattningens förenande med annan syssla.

Såsom inhämtats af komiteutlåtandet, har komiterades flertal uttalat den åsikten, att stadens brandchef uteslutande bör egna sig åt sitt ifrågavarande kall och icke annat än i undantagsfall då därvid förena annan tjänst eller syssla. Uppenbart är, att ett dylikt arrangement, därest den rätte mannen för befattningen kan förvärfvas, måste lända till fördel för stadens eldsläckningsväsende, då ju brandchefen blir i tillfälle att ägna hela sin tid åt sin ifrågavarande befattning. En annan sak är, huruvida detta kan vara behöfligt i en stad af Carlskronas storlek, allra hälst därest finnas två fasta brandkårer. Såvidt reservanten här sig bekant, finnas för närvarande endast två städer i riket, Stockholm och Norrköping, där brandchefen icke får innehafva annan tjänst, under det att i samtliga städer, och däribland så stora som Göteborg, Malmö, Gäfle, Helsingborg, Jönköping m. fl., brandcheferna äro eller samtidigt varit militärer i aktiv tjänst. Hvad som sålunda utan olägenhet kunnat gå för sig i städer, där brandchefsbefattningen är vida mer krävande än här, bör och kunna utan minsta fara tillämpas härstädes.

Då reservanten icke kunnat biträda majoritetens mening i detta fall, har han hufvudsakligen ledts af två synpunkter: dels att icke vilja från brandchefsbefattningen utestänga lämplig person, allenast af den grund, att han innehar annan tjänst, som ej är hinderlig för brandchefsbefattningens behöriga skötande, och dels att icke onödigtvis behöfva betunga stadens budget med utgifter för brandväsendet. Det säger sig nämligen själf, att en för brandchefsbefattningen lämplig officer eller annan tjänsteman, som inhämtat eller är villig inhämta för befattningen erforderliga fackinsikter, icke är villig i förtid afsäga sig sin förut varande tjänst, då detta ej är nödvändigt, liksom äfven att en brandchef, som för sitt uppehälle ej är uteslutande hänvisad till brandchefslönen, skall låta sig nöja med lägre aflöning än den, som ej får innehafva några befattningar. Någon fara af ett dylikt system bör så mycket mindre kunna uppstå, som det ju icke kan vara tal om att under några förhållanden fast anställa brandchefen, utan lär det komma att ske antingen på vissa år eller på viss tids uppsägning, hvarigenom nödiga korrektiv emot missbruk ernås.

På grund af det sålunda anförda vill reservanten för sin del hemställa, att någon bestämmelse angående brandchefs rätt att inneha annan befattning icke inflyter i organisationsstadgandena, samt att brandchefs löneförmåner med hänsyn hårtill bestämmas till 1,200 kr. i lön med två ålderstillägg om resp. 500 kr. hvardera efter 5 och 10 års tjänst samt därtill fri bostad i enlighet med majoritetens förslag.

Skulle åter brandchefen principiellt komma att förbjudas att innehafva annan tjänst, biträder reservanten majoritetens förslag till löneförmåner såsom varande de minsta möjliga, hvarmed en brandchef låter sig nöja, viss som reservanten är, att denna lön i så fall snart nog måste omregleras, d. v. s. höjas.

Den nu befintliga personalen.

Slutligen anför reservanten, att han endast biträdt komiterades hemställan, att den nuvarande brandpersonalen skall upphöra att fungera i och med den nya organisationens antagande under den bestämda förutsättningen, att hela den nu befintliga fasta personalen, därest den därtill anses lämplig, erhåller företrädesrätt att övergå till den nyuppsatta brandkåren, samt att i den mån detta icke kommer att ske, antingen beredas annat arbete i stadens tjänst eller pensioneras hvar och en i förhållande till sin inkomst och tjänstetid.

Brandstodsbolagen och brandkårens omorganisation.

Sedan till Städernas Allmänna Brandstodsbolag inkommit yttrande från "Komiten för brandsläckningsväsendets ordnande i Sveriges städer och köpingar", hvilken består af delägare för såväl Städernas Allmänna Brandstodsbolag som Allmänna Brand och de till Tarifföreningen hörande brandförsäkringsbolagen Skandia, Svea, Skåne, Fenix, Norrland m. fl., öfver ett af vederbörande komiterade i Carlskrona uppgjort förslag till omorganisation af stadens brandväsende, har styrelsen för Brandstodsbolaget, hvilket biträder de i samma yttrande gjorda uttalanden, till magistraten i Carlskrona öfverlämnat berörda yttrande med anhållan, att detsamma måtte tagas i öfvervägande vid den fortsatta behandlingen af hithörande ärenden.

Den öfvan nämnda komitens yttrande är af följande lydelse:

"Genom försäkringsbolaget Allmänna Brand hade till denna komité i och för dess utlåtande öfverlämnats en från sekreteraren hos komiterade för brandväsendets omorganisation i Carlskrona mottagen afskrift af det betänkande, som komiterade den 30 Maj 1910 ingifvit till stadsfullmäktige, och hvilket betänkande inom kort skulle bli föremål för nämnda fullmäktiges behandling.

Det nu af komiterade framlagda förslaget innebure, att det allmänna brandvärnets skulle upphöra, och i dess ställe upprättas en fast brandkår af följande sammansättning: 1 brandchef, 1 brandmästare (tillika v. brandchef), 1 brandsergeant, 1 maskinistsergeant, 2 korporaler, 14 ordinarie och 6 extra brandsoldater samt 2 kuskar.

Denna kår skulle vara kasernerad och dagligen öfvas inom stationen.

Därjämte skulle finnas en med den förra samöfvad, men ej å brandstationen inkasererad, reservkår, bestående af 2 förmän, 1 maskinist och 24 brandsoldater.

Förutom här angifna antal brandmanskap skulle vid eldsvådeutbrott af marinens brandvärn för omedelbar utryckning få påräknas en brandpiket om ett underbefäl och 6 man med redskapsvagn.

Efter öfverläggning härutinnan beslöt denna komité såsom sin åsikt uttala, att komiten funne den föreslagna fasta brandkårens numerär tillfredsställande, och ville komiten i öfrigt framhålla önskvärdheten däraf, att för brandchefssysslan bör utses en utbildad fackman, och att denna befattning må vara tillräckligt aflönad, så att brandchefen odeladt kan ägna sig åt brandkårens tjänst; att åtgärd vidtages, på det lämpligt samarbete må kunna åstadkommas med marinens öfvan omförmälda brandmanskap, som förty bör vid vissa tillfällen öfvas tillsammans med den fasta brandkåren i öfrigt; att af reservkårens manskap må åtminstone två vara maskinister, och att effektivt alar-

meringssystem anordnas för reservkårens påkallande från såväl bostäder som arbetsplatser.

Komiten anser slutligen, att den fasta kåren icke, såsom i förslaget framställts, bör befrias från skyldigheten att deltaga i brandsyn, utan bör sådant fullgörande äga rum af någon till brandkårens hörande, i likhet med hvad å andra platser är fallet*.

Magistraten har för kännedom öfverlämnat yttrandet till stadsfullmäktige.

*

På ledareplats i Carlskrona-Tidningen för den 15 Juni finnes införd följande artikel, utgörande inlägg i frågan:

Omorganisationen af Carlskrona stads brandväsende har med intresse följts i fackkretsar, och att förslaget skulle bli godt hade man på förhand anledning antaga.

Det föreliggande förslaget gifver åt staden ett efter moderna principer inrättadt och fullt effektivt brandskydd. Dock kan det ej undgå att väcka ett visst betänkande, att man för manskapet föreslagit så små löner. Med låga löner följer alltid benägenheten att anse brandmannayrket som något tillfälligt, och vid kårer, där låga lönestater äro uppgjorda, kommer alltid en ganska liflig omsättning att ske till stort men för kårens slagfärdighet, lokalkännedom och inbördes samarbete.

Hvad brandstyrkans numerär angår, så torde den samma få anses fullt tillräcklig, dock hade det varit önskvärdt, om i reservkåren ingått 2 reservmaskinister och 2 reserveldare.

I brandchefens skriftelse framhålls nödvändigheten af att vid genomförandet af omorganisationen taga steget fullt ut. Det rätta i detta yrkande måste uttryckligen framhållas och betonas.

Då man öfvergår från allmän värnplikt och uppsätter en yrkesbrandkår af för staden erforderlig styrka, skola alla reminiscenser från värnplikten bortfalla, så ock flottans obligatoriska deltagande i eldsläckningen i staden. Den enda form, under hvilken ett samarbete bör ske, är den, att flottans manskap efter rekvisition af brandchefen kommer tillstådes med så stor styrka, som för tillfället kan anses behöflig, och ställes under brandchefens omedelbara befäl. Att, såsom man föreslagit, alltid sända en piket från flottan är alldeles obehöfligt, och utgör en fara för släckningsarbetets rätta bedrivande. Vi, som i många år till stor del ägnat oss åt facket, veta, att en brandkår först efter 2 å 3 års tjänst med daglig öfning och träning är så utbildad för sitt ansvarsfulla kall, att full nytta kan dragas af honom. Att då till eldsläckning kalla icke fackutbildade måste gifvetvis medföra minskning i utsikten till ett godt resultat af släckningsarbetet. Att såsom motiv för flottans deltagande i släckningsarbetet framhålla, att dess manskap behöfver öfning, torde vara fullkomligt oriktigt. Det kan komma att bli en alldeles för dyrbart experiment.

Det är förstaeligt, att en del personer haiva svårt att skiljas från gammal vana och hädvnunnet skick och bruk, men för dem, som opartiskt bedöma saken, kan någon annan ståndpunkt än den här öfvan anförda icke intagas. Brandchefens reservation mot den punkten är således fullständigt berättigad och visar, att han verkligen insett, hvad frågan gällde, såväl för släckningsarbetets rätta bedrivande, som ock för den ställning, som lagen gifver brandchefen, allt verkande i sista hand till stadens och dess innevarares bästa.

Brandchefsbefattningen bör enligt komitens förslag ej vara med annan syssla förenad. Det vore ju gifvetvis en fördel, om så kunde ske, men det blefve dyr-

bart, och få äro de af Sveriges städer, som ansett sig kunna påtaga sig så stor kostnad, som en dylik anordning kräfer. De allra flesta städer med yrkesbrandkår hafva såsom brandchefer i tjänst varande eller pensionerade officerare eller reservofficerare, och har detta system visat sig fungera väl. Ett förslag att till brandchef antaga en underofficer vid en yrkesbrandkår är ett steg bakåt och kan aldrig passa i en stad som Carlskrona. Brandchefens reservation på denna punkt är äfvenledes berättigad, och motiverad af omtanke för sakens ekonomiska sida.

Hvad slutligen brandchefens reservation angår gentemot komitiens förslag rörande den nuvarande brandpersonalen, så är det tydligt och klart, att det icke går an att på sätt, komiten föreslagit, behandla i stadens tjänst anställda personer. De af den nu anställda personalen, som därtill befinnas lämplige, böra med företrädesrätt få ingå i den nya brandkåren.

Till slut kan jag icke underlåta att med ett par ord bemöta en insändare i Carlskrona-Tidningen, hvilken insändare önskade ett alarmsystem för hela staden m. m. Den ärade insändaren har på ett förunderligt sätt lyckats hopblanda tvänne olika system, nämligen det tyska s. k. Einschlagglocksystem och det amerikanska systemet "Mix och Genest", båda förträffliga system till användning på rätt plats och rätt sätt. För en stad med yrkesbrandkår passa systemen som mottagningsapparater å brandstationen, men hafva den olägenheten, att de äro mångdubbelt dyrare än våra svenska fullgoda system: L. M. Ericsson & C:o, samt att de kräfa särskildt skolade telegrafister för betjning. En dryg post på skuldfessidan.

I hela detta yrkesmässiga brandkårssystem, som nu skall införas, ligger, att så hastigt som möjligt och med minsta möjliga oroande af stadens innevägnare i öfrigt dämpa en utbruten eldsvåda. Det är en kvarleva från den allmänna värnplikens förhållanden att alarmera och oroa en hel stad, därför att en eldsvåda utbrutit. Det föreslagna systemet användes ej heller någonstades, där yrkesbrandkår finnes. Sätt att underrätta utom stationen varande personal om ingången larmsignal finnas i legio, och de flesta af dessa sätt hafva den stora fördelen, att de ingenting kosta. När man har yrkesbrandkår gäller det denna, när eld utbryter, och staden bör hysa det förtroende för sin brandkår och dess befäl, att den lägger eldsvådens bekämpande uteslutande i händerna på denna institution utan att oro stadens öfriga befolkning.

En mera uttömmande och detaljerad kritik öfver förslaget jämte reservationer torde inom kort framkomma i fackpressen och då i Svenska Brandchefsföreningens officiella organ.

G. B.

*

Till Brandstodsbolagens yttrande äfvensom till ofvan anförda insändare har Redaktionen knutit följande inlägg i frågan, hvilket inlägg visar en verklig förståelse af de kraf, som vid öfvergång till det nya systemet äro att beakta:

Som synes af ofvanstående äro brandstodsbolagens komiterade i hufvudsak öfverens med stadens brandkomite. I utlåtandet betonas särskildt önskvärdheten af, att till brandchef utses en verklig fackman, hvilken erhåller så riklig aflönning, att han helt och hållet kan ägna sig åt brandkårstjänsten. Gifvet är, att en sådan anordning är den bästa, men det är på samma gång, hvilket framhålles i dagens ledande artikel, fråga värdt, om staden har råd att ofra så mycket, som en sådan anordning skulle kräfa. Vi hålla nämligen för af-

gjordt, att brandchefen i så fall bör rekryteras inom brandofficersgraden, då erfarenheten öfverallt visat — med ett undantag när — att ett underbefäl som brandchef icke fyller de kraf, man måste ställa på honom. Vi erinra sålunda om den tragikomiska historien från Arboga, där stadens brandmän togo sig friheter, hvilka säkert vederbörande aldrig fått lust eller tillfälle till, om chefen varit sin plats vuxen. Därtill kommer en omständighet, som, hvad beträffar Carlskrona, bör vara afgörande. I en garnisonsstad, där icke endast militärs biträde för afstängning o. d. äger rum, utan jämväl direkt medverkan i eldsläckningen är ifrågasatt, torde endast officersgrad skänka den pondus, som är behöflig för en effektiv ordregifning och ett fruktbringande samarbete. Hvad vice brandchefsinstitutionen beträffar, torde den nuvarande anordningen saklöst kunna slopas, allra helst om brandchefens ställföreträdare, som nu är fallet, under hela sin tjänstgöringstid vistas å annan ort. Brandchefens närmaste man kan godt, som komiten har föreslagit, vara brandmästaren.

Hvad angår det ifrågasatta fortsatta "samarbetet" med flottans brandkår, hänvisa vi till dagens ledande artikel. Det blefve otvivelaktigt för staden lyckligast, om stadens brandkår i det längsta fick sköta sig själf och lita till egna krafter. Under alla förhållanden anse vi, att denna hjälp bör ske efter rekvisition af brandchefen, då han finner läget sådant fordra, enär i annat fall arbetet blir onödigt kompliceradt och betungadt.

I utlåtandet påyrkas vidare, att åtminstone två af reservkårens manskap bör vara maskinister, och är detta nog en oafvislig fordran. Hvad beträffar alarmeringen af reservmanskapet ernås gifvetvis den största effektiviteten genom den öfverallt brukade anordningen, att reservmanskapet kallas på signal direkt från brandstationen till arbetsplatsen eller bostaden.

Brandstodskomiterade ha slutligen reserverat sig mot förslaget, att den fasta kåren skulle befrias från skyldigheten att deltaga i brandsyn. Gällande författning stadgar, att brandchefen eller den han förordnar verkställer brandsyn, och är denna bestämmelse säkert dikterad icke minst af den omtanken, att brandkårens befäl skall äga tillgång till största möjliga lokalkännedom och erfarenhet om stadens byggnadstekniska förhållanden.

Denna tidskrifts redaktion har erhållit nedanstående inlägg i frågan rörande brandchefens ställning med eller utan annan sysselsättning, i hvilket inlägg vi till alla delar instämma.

Beträffande förslagens öfriga delar skola vi i ett kommande nummer återkomma till dessa.

Är det att föredraga, att brandchef endast egnar sig åt sin brandchefstjänst, framför att han därjämte innehar annan befattning eller syssla?

Denna fråga har under senaste tiden blifvit aktuell, på grund af att förslag framkommit i tvenne städer — Carlskrona och Falun — att vid brandväsendets planerade omorganisation brandcheferna enbart skulle ägna sig åt sina befattningar vid brandkåren.

Vid granskning, af huru det sig för närvarande förhåller i ofvanberörda afeende, befinnes det:

att brandchefen i Stockholm ej torde hafva rättighet innehafva annan befattning, samt

att brandcheferna i rikets öfriga städer vederligen ej äro af stadsmyndighet förbudna innehafva annan befattning eller syssla.

Det har anförts (i Carlskrona brandkomiterades skrivelse till stadsfullmäktige), att brandchefen i Norrköping ej finge innehafva annan befattning, men detta torde bero på något misstag. Tvärtom uttryckte vederbörande stadsmyndigheter i Norrköping för sju år sedan, då ombyte af brandchef där ägde rum, sin önskan, att den nye brandchefen i likhet med sin företrädare skulle innehafva en aflönad befattning i en staden tillhörig hypoteksinnrättning, hvilken syssla den nye brandchefen också mottog och fortfarande innehar, oakadt att befattningen är mycket krävande, och arbetet med densamma under de sista åren väsendtligen ökat.

Detta får dock ej tydas så, att brandchef må äga rätt att vederbörande stadsmyndighet ohörd åtaga sig hvilken som helst annan befattning eller syssla, äfven om därigenom skötandet af brandchefbefattningen skulle blifva lidande. Därest brandchef huser tvifvel om, huruvida han genom sådant åtagande skulle råka i svårighet att på ett fullt nöjaktigt sätt sköta sin brandchefstjänst, bör han, innan han åtager sig annan syssla, göra sig förvisssamt om, att vederbörande stadsmyndighet ej har något däremot att erinra. Om tanken om sig sjelf bjuder för öfrigt, att han så förfår, ty i annat fall riskerar han ju, att han blir uppsagd från sin brandchefsbefattning, eller att han ej blir omvald till densamma.

En utredning öfver de befattningar eller yrken, hvilka innehafvas af brandcheferna — uppgjord med ledning af utgifven matrikel öfver Svenska Brandchefsföreningens medlemmar — visar följande resultat:

Militärer eller i. d. militärer äro brandchefer i 24 städer, och yrkesinnehafvare af allehanda andra slag äro brandchefer i 53 städer, köpingar eller liknande samhällen. Af militärerna äro 13 st. pensionerade, öfver stat eller reservofficerare och 11 st. i aktiv tjänst.

Af de icke i aktiv tjänst varande militärerna torde någon eller några få i. n. händelsevis ej innehafva annan befattning, men äro de dock sysselsatta med andra göromål — understundom i sina resp. städers kommunala tjänst — samt äro några gymnastiklärare, landstormsområdesbefälhafvare o. dyl.

Af öfriga brandchefer är det ej känt, att någon saknar annan sysselsättning. De äro stadstjenstemän af olika slag, industriiäcker, köpmän, affärsmän, ingenjörer, byggmästare, syssломän m. m.

Det är gifvetvis hvarje stads ensak, hvilka bestämmelser den uppsätter vid anställandet af sin brandchef. Hittills har stad vid bedömandet af denna sak utgått från tvenne synpunkter, nämligen:

dels att erhålla fullt lämplig brandchef; och

dels att erhålla sådan för billigaste pris.

Hvad den första synpunkten — d. v. s. lämpligheten — angår, är den beroende på individen, och kan den sålunda finnas såväl hos en militär som hos en icke militär person. Men det kan dock ej bestridas, att militärerna genom sin uppfostran och sitt yrke hafva större förutsättningar för att vara lämpliga å brandchefspplatser, än icke militära personer i allmänhet hafva, ty de besitta mer än andra yrkesinnehafvare erfarenhet att taga befäl öfver och att instruera sina underlydande och att taga ledning vid eldsläckningsarbete. Det förhåller sig nämligen så, att den militära utbildningen koncentrerar sig för att på bästa sätt ord-

na för striden, samt att de åtgöranden, hvilka fordras för striden, på ett märkvärdigt sätt sammanfalla med de mått och steg, som af brandcheferna böra vidtagas vid utförandet af striden mot elden vid eldsvåda. I båda fallen behövas orientering, planläggning och besluts fattande samt ordgerifning, och allt detta måste ske hastigt, men dock väl öfverlagadt samt genomföras utan onödiga afvikningar — något som just ingår i den militära utbildningen. Häraf förklaras, att nästan alla våra större städer ansett sig erhålla lämpligaste brandchefer genom att till denna befattning antaga en person med militär utbildning.

Mot anställandet af en militär såsom brandchef har anförts, att han långa tider af året är borta från staden. Denna anmärkning kan naturligtvis ej gälla andra än militärer i aktiv tjänst. Af dessa finnes det emellertid, att f. n. ej mera än 3 stycken äro anställda såsom brandchefer å annan ort än vid garnisons- eller regementsförläggingsstad. Redan nu äro ett stort antal af våra regementen förlagda till städerna i garnison och inom några år blir så fallet med samtliga regementen, och då äro militärerna mera än några andra personer bundna vid sin garnisonsstad. Just under den eldarliga årstiden pågår den ordinarie vapenöfningstiden (April—September), och under dessa sex månader kunna dessa militärer ej erhålla tjänstledighet från sina regementen mer än sammanlagdt högst 10 dagar. Andra personer söka sig däremot i regel sommartid bort från sin stad, och äfven om det för en brandchef ej bör vara tillätet att bo på sommarlandställe, torde dock en privatperson sommartid vara borta längre tid, än som är möjligt för en i tjänst varande militär att erhålla permission från sitt regemente att vistas utom sin garnisonsstad.

En gifven fördel för en garnisonsstad att haiva en militär såsom brandchef ligger däruti, att denne står i direkt beröring med regementschefen (truppförbandschefen) och därigenom kan lättare än utomstående person hos denne utverka medgifvande att vid större eldsvådor, då den fätaliga fasta brandkären med sin reserv ej räcker till vid eldsläckningsarbetet, få hjälp till eldens begränsning från regementets (truppförbandets) personal. Regementschefen äger nämligen alls ingen skyldighet att lämna sådan hjälp annat än till ordningens upprätthållande. Så mycken tid får en militär alltid dagligen ledig från tjänsten vid regementet (truppförbandet), att han nöjaktigt kan sköta brandchefstjänsten. Huruvida han kan lyckas utverka sin regementschefs tillstånd att förena den militära tjänsten med en brandchefsbefattning, är däremot ovisst, då därmed också måste följa, att han vid eldsvåda oföröfvadt får lämna sina göromål i den militära tjänsten. Lyckas han emellertid utverka åt sig sådant tillstånd, och är han för öfrigt lämplig att bekläda en brandchefspats, så synes det ej vara välbetänt af en garnisonsstad att icke reflektera på honom af det skälet, att han är militär i aktiv tjänst.

Den andra synpunkten, stad hittills haft vid anställandet af brandchef, har varit, att sådan måtte kunna erhållas till billigaste pris. Alltjemt sväller budgeten för hvarje stad, och svårigheten att få debet och kredit att gå ihop ökas år från år, och då är det ju helt naturligt, att stad ej utan tvingande orsak anslår en stor brandchefslön, då lämplig person kan fås för en mycket lägre kostnad genom att med brandchefsbefattningen förena annan inkomstbringande syssla.

I Stockholm är brandchefstjänsten mycket krävande, och har brandchefen där full sysselsättning, hvarför det är helt naturligt, att han därjämte ej bör innehafva

annan befattning, fastän det ej finnes skäl till att förmena honom biförtjänst, om han kan skaffa sig lämplig sådan. Från stadsmyndighets sida möter nog ej heller hinder för honom att skaffa sig sådan biförtjänst, då Stockholms förre brandchef under en lång följd af år och äfven vid afgäendet innehade sådan, nämligen agentur. Stockholms stads brandchefs aflöningsförmåner hafva emellertid måst sättas efter de grunder, att han är enbart brandchef.

I rikets andra stad, Göteborg, torde det ock inom kort sannolikt blifva nödvändigt, att brandchefen anställs efter liknande grunder som i Stockholm.

I rikets tredje stad, Malmö, som på senare tiden mycket utvidgat sig, torde det måhända ej heller dröja länge, förrän samma exempel måste följäs.

I rikets fjärde stad, Norrköping, torde det kanske inom en öferskådlig framtid också blifva nödvändigt tillgripa samma utväg, om staden fortsätter att starkt utveckla sig.

I rikets öfriga städer, af hvilka flera af de närmast efter Norrköping kommande, äro till inneväranereantalet hvarandra ungefärligen likställda, skulle anställandet af enbart brandchefer komma att för städerna medföra utgifter, hvilka för dem ingalunda stå i rimligt förhållande till den därmed afsedda, understundom tvifvelaktiga fördelen.

Förutom städerna finnes det emellertid andra, som äro intresserade af de grunder, på hvilka brandcheferna anställas, nämligen brandförsäkringsbolagen. Då stadsinnevånarne hafva ekonomisk känning af brandförsäkringspremiernas storlek, som bestämmes af dessa bolag, vilja städerna givetvis tillmötesgå bolagens rimliga önskningsar i allt, hvad till brandväsendets ordnande höres.

Städernas och brandförsäkringsgifvarnes intressen mötas därutinnan, att bådadera önska, att lämpligaste brandchef blifver anställd, men skiljas deras intressen däruti, att städerna ej vilja tynga sin budget med en onödigt hög brandchefs-lön, då däremot S. A. B. B:s styrelse och en komité inom brandförsäkringsbolagen synas anse det vara lyckligast, om brandchefernas aflöningsförmåner sattes så högt, att brandcheferna ej behöfde innehafva annan befattning eller syssla.

Såväl i Carlskrona som i Falun hafva de myndigheter, hvilka haft att afgifva förslag till brandväsendets omorganisation, hos S. A. B. B. anhållit om yttrande öfver de uppgjorda förslagen och därvid fått nedanstående svar rörande grunderna för brandchefs-befattningarnes besättande.

Carlskrona. S. A. B. B. har — efter inhemtadt yttrande af "Komiten för brandsläckningsväsendets ordnande i Sveriges städer och köpingar" — förklarar sig biträda det af denna komité lemnade yttrandet och anhålla, att detsamma måtte tagas i öfvervägande vid den fortsatta behandlingen af hit hörande ärenden och hemställas alltså önskvärdheten af:

att för brandchefs-sysslan bör utses en utbildad fackman, och att denna befattning må vara tillräckligt aflönad, så att brandchefen odeladt kan ägna sig åt brandkårens tjänst.

I anslutning härtill föreslås komiterade för brandväsendets omorganisation i Carlskrona:

att brandchefen skall vara fackmässigt utbildad och ej med denna sin befattning få utan stadsfullmäktiges medgifvande förena annan syssla eller uppdrag; samt

att brandchefens löneförmåner bestämmas till högst 3,000 kr., hvartill kommer bostad om 4 rum och kök, värme och elektriskt ljus.

Mot förslagens lydelse, angående att brandchefen ej får med sin tjänst förena annan syssla eller något uppdrag, hafva motiverade reservationer afgifvits af komittens ordförande och af brandchefen.

Falun. Ärendet har här behandlats ungefär på samma sätt som i Carlskrona, hvarvid genom S. A. B. B. svar lämnats, att som omorganisationsförslaget innebär ett försvagande af stadens nuvarande brandväsende, komme genomförandet af detsamma otvifvelaktigt att föranleda en höjning af nuvarande försäkrings-tariff för staden. Stadsfullmäktiges i Falun beredningsutskott har då vänt sig till S. A. B. B:s styrelse med anhållan om uppgift å de förändringar, som kunde erfordras beträffande omändringsförslaget, för att Falun fortfarande skulle få åtnjuta nu gällande premier vid brandförsäkring, hvarpå S. A. B. B. svarat, om ändring af stadens brandväsende kommer att företagas, detsamma bör bl. a. ordnas på så sätt, att brandkåren bestå af;

"1 brandchef, uteslutande upptagen för brandtjänst".

Brandstyrelsens ordförande i Falun skriver härom, att uttrycket "uteslutande" väl i alla fall är något för starkt, och att han finner det omöjligt förhindra en person, att i sitt hem syssla med en del arbete, som icke inkräktar på hans brandchefs-befattning.

Att "komiten för brandsläckningsväsendets ordnande i Sveriges städer och köpingar" kunnat afgifva ett sådant yttrande, som skett rörande Carlskrona, och att S. A. B. B:s styrelse instämt i detsamma är öfverraskande, och att S. A. B. B. lämnat öfvanberörda svar angående brandchefs-befattningen i Falun, är ännu mera förvånande. Det är knappast troligt, att de enskilda brandförsäkringsbolagens styrelser vilja ikläda sig ansvaret att gå med på detta sina komiterades och S. A. B. B:s yttranden, hvilka helt visst skulle leda till för brandförsäkringsbolagen mycket olyckliga följder och därför måste vid lugnt besinnande betraktas såsom förhastade.

Sådana uttalanden rörande Carlskrona och Falun innebära insläendet på en ny princip, och då måste följdenligt också liknande uttalanden göras vid förfrågningar från rikets alla andra städer.

Förhölle det sig verkligen så, att utsikt finnes för att städerna i allmänhet kunde aflöna sina brandchefer så högt, att dessa med bibehållande af sina nuvarande förutsättningar för befattningens skötande kunde försörja sig och sin familj på brandchefs-lönen, då vorde det måhända försvarligt förorda, att brandchef ej finge innehafva annan syssla eller befattning. Men såväl brandstods-bolagens komite med det långa namnet som ock S. A. B. B. borde hafva klart för sig, att med undantag af några få bland rikets största städer — om hvilka det i detta sammandrag alls icke är fråga — ingen stad i riket är i tillfälle att så högt aflöna sin brandchef. Det lärer väl högst få städer hafva råd att gifva sin brandchef sådana förmåner, som nu föreslås i Carlskrona, och dock måste den där föreslagna lönen dubblas, om brandchefen ej får skaffa sig annan inkomst, för såvidt ej fordringar på en brandchef i de för brandförsäkringsgifvarne viktigaste aiseendena betydligt sänkas.

Ett oeftfertigt villkor för, att brandchefen skall kunna rätt sköta sin befattning, är, att han har sådana inkomster, att han ej behöfver skuldsätta sig hos enskilda personer inom samhället och komma i ekonomiskt beroende af dem, hvarigenom han måste taga obehörig hänsyn till en hel del förhållanden och sålunda förlora sin själfständighet. Han kan då ej vaka

öfver, att ej eldsäkerheten i samhället ökas, ty han kan ej med kraft gripa in, där det behöfves, och blifver han under sådana förhållanden olämplig att innehafva en brandchefsbefattning.

Äfven vid bedömandet af grunderna för brandchefernas tillsättande — d. v. s. med eller utan annan inkomstbringande befattning — mötas städernas och brandförsäkringsgifvarnes sanna intresse, fastän brandförsäkringsbolagen, ofvanberörda komité och S. A. B. B. förbisett detta.

Inslås det på den väg, som nämnda komité och S. A. B. B. nu föreslagit, innebär detta en sänkning af brandchefs-nivån inom hela landet, hvaraf brandförsäkringsgifvarne blifva de mest lidande. Äfven i våra större städer komma brandcheferna då att i regel utgå ur brandsoldaternas led, och därmed vinnes intet, men riskeras mycket. Visslerligen är det att antaga, att en sådan brandchef kan på ett lyckligt sätt släcka vanliga eldsvådor, där ingen större befälsförmåga behöfver utvecklas. Med någon erfarenhet kan hvilken som helst förständig brandchef sköta den saken till brandstods-bolagens bästa, ty därtill behöfver han ej någon synnerligen grundlig fackkunskap. Men vid större eldsvådor, då det för brandstodbolagen är af största betydelse, att en fullt dugande och sin befattning vuxen brandchef har ledningen öfver eldsläckningsbestyret, där blifver det nog svårt, kanske omöjligt, för den af S. A. B. B. tilltänkte brandchefen att bibehålla ledningen och då skaffa sig det gehör, som vid dylika tillfällen oundgängligen behöfves.

För att en brandchef skall kunna till brandförsäkringsgifvarnes bästa fullt utnyttja sin befattning, fordras nämligen, att han innehar en erkändt god samhällsställning, och detta blir i regel nog svårt, att i tillräcklig hög grad ernå för en ur manskapsledet utgående brandchef. Ty det fordras af en brandchef, att samhällets medlemmar skola till honom hysa full tillit, och att vederbörande stadsmyndigheter skola för honom haiva långt gående förtroende, ty det förutan lära nödiga anslag till brandväsendets vidmakthållande och fortsatta utveckling svårligen kunna erhållas.

Brandstadgan föreskriiver, att brandchefen skall värda sig därom, att stadens brandväsende är väl ordnad, samt, då för sådant ändamål anslag äro af nöden, därom hos vederbörande göra framställning. Brandstadgan föreskriiver äfven, att brandchefen skall hos vederbörande göra framställning, då för stadens brandväsende föreskrifter i stadens brandordning äro af nöden, äfvensom att, därest brandchefen ej själf väckt förslag till brandordning eller dit hörande stadganden, hans yttrande skall inhämtas, innan ärendet af stadsfullmäktige afgöres. Det torde vara tydligt, att inom hvarje medelstor eller mindre stad finnas betroddes män, hvilka — äfven om de innehafva annan befattning — förmå i ofvan anförda åseenden åstadkomma mera såsom brandchefer, än en såsom underbefäl från främmande brandkår kommande, med stadens kommunala myndigheter och förhållanden mindre bekant person, äfven om denne är försedd med goda rekommendationer. Hans lämpliga plats är närmast under brandchefen, men ej att själf vara brandchef.

En enbart brandchef i en medelstor eller mindre stad kommer ock, om han är en dugande och verksam man, att snart förtrötts på grund af sin sysselsättnings otillräcklighet och enformighet, eller ock, om han ej innehar ofvan anförda egenskaper, att så småningom förslappas och blifva mindre lämplig till att innehafva en brandchefsbefattning. Det gamla ord-

språket "fåfång gå, lärer mycket ondt" kommer nog att vid dylika fall finna sin tillämpning.

Under en sådan brandchefsledning torde det nog ock i längden blifva omöjligt för brandkåren, att bibehålla det goda anseende inom samhället, som det är af stor vikt, att brandkåren städe innehar, och som brandkåren hittills endast i mycket sällsynta fall genom sitt uppträdande riskerat att förverka.

Hvad här ofvan anförts om brandchef, utgången från manskapsledet, gäller för sådan i allmänhet, hvilket icke hindrar, att undantag från denna allmänna regel kunna förekomma, men helt sannolikt inträffa de ej oftare, än att de förtjäna uttrycket "undantag". Tillsättandet i våra medelstora och mindre städer af brandchefer, hvilka ej få innehafva annan befattning, utan blott vara hänvisade att draga sig fram på sina skäligen små brandchefs-löner, torde därför ej vara förenligt, hvarken med städernas eller brandförsäkringsgifvarnes verkliga intresse och sålunda ej heller värdt att förorda. Tvärtom torde en betänklig fara, särskildt för brandförsäkringsgifvarne, uppstå genom tillämpning af dylika antagningsgrunder, hvilka inom sig bära fröet till brandväsendets stillastående och så smaningom inträffande tillbakagång och förfall.

Betingar stads storlek och de med brandchefsbefattningen förenade göromålen och arbetet, att brandchef uteslutande ägnar sig at sin brandtjänst, då bör han ej med densamma förena annan tjänst eller syssla af den beskafenhets, att den menligt inkräktar på den tid, han bör ägna at sin stadstjänst, men böra hans aflöningsförmåner då bestämmas så, att han på desamma kan försörja sig och sin familj. I andra städer, där det med brandchefsbefattningen förenade arbetet ej kräfver en persons fulla verksamhet, är det från stadens synpunkt förmånligast, om brandchef jämte sin stadstjänst förenar annan lämplig, inkomstgivande befattning eller syssla, och borde vid bedömandet af denna fråga liknande synpunkter rätteligen också göra sig gällande från brandförsäkringsgifvarnes sida.

O. v. M.

Kontroll af åskledare-anläggningar.

I tidskriftens 4 häfte sid. 49 framhöll artikel-författaren vikten af, att åskledare-anläggningar tid efter annan kontrollerades, därvid uttalande, att en felaktig åskledare är sämre än att haiva ingen alls.

Till belysande af nödvändigheten af att underkasta dylika anläggningar kontroll samt till bekräftande af de i ofvan anförda uppsatts gjorda påståendena, infördes här ett protokoll hallet vid en besiktning, som af Brandchefen under 1909 begärdes, för att utröna anläggningarnas funktionssäkerhet å staden tillhöriga större byggnader och industriella anläggningar.

Rådhuset. Åskledaren äger fem spetsar och fem jordledningar. Jordledningarna bestå af i jorden förlagda kopparplåtar.

Vid uppmätning af det elektriska motståndet mellan jorden och dessa plåtar befunnos motståndet uppgå till

å sydvestra jordledningen	13
„ sydöstra	d:o 19
„ vestra	d:o 14
„ nordvestra	d:o 19
„ norra	d:o 18,5 ohm.

Eldsvådorna på danska landsbygden.

Dessa värden äro aldeles för stora, och böra ändringar vidtagas för att få åskledarne tillförlitliga. Lämpligast och enklast är, att förbinda jordledningarne med i marken närliggande vattenledningsrör.

Saluhallen har tre åskledarespetsar, men blott en jordledning, hvilket är för litet. Motståndet till jord var också här för högt eller 7,5 ohm. För att åskledaren skall bliwa fullt tillförlitlig, bör den befintliga jordledningen vid södra gafveln förbindas med vattenledningen i marken, samt å norra gafveln neddragas en jordledning, som förbindes med vattenledningsrör i marken.

Högre Allmänna Läroverket har 6 st. åskledarespetsar, men blott en jordledning. Detta är med den stora utsträckning och med de skarpa vinklar, som ledningarna å taket hafva, aldeles otillräckligt, och bör den därför förses med ytterligare tre jordledningar, hvilka anslutas till vattenledningen i marken. Jordledningar skola då neddragas och förbindas med spetsarne å de vestra tornen. Motståndet till jord vid den befintliga jordledningen var blott 0,7 ohm. och sålunda mycket bra.

Gasverket har fyra skorstenar försedda med åskledare med hvar sin jordledning (jordplåtar).

Vid mätning befunnos motståndet till jord uppgå till följande värden:

å norra skorstenen	10,5 ohm.
„ södra d:o	5 d:o
„ mellersta d:o	3 d:o

Å jordledningen vid åskledaren på skorstenen vid pumphuset uppgick motståndet till 5,8 ohm.

Sålunda är här blott jordledningen till den först nämnda skorstenen med 10,5 ohm att anse såsom mindre god. 5,8 och 5 ohm äro att anse såsom gränsvärden för tillåtna motstånd.

Vattenverket har å vitt maskinhus tre spetsar med en jordledning. Motståndet till jord uppgick till blott 0,55 ohm och är sålunda mycket godt.

Det nya vattentornet har fyra åskledarespetsar med en jordledning förbunden med hufvudröret i marken. Motståndet till jord var mycket godt 0,3 ohm.

På grund af den stora utsträckning, som de å tornet gående ledningarna hafva samt den stora vattenmassa, som finnes i tornet, afsevärdt högre beläget än jordförbindningen, är det tillrädligt att anbringa ytterligare en jordförbindning, hvilken lämpligast anordnas med en förtennt kopparplåt om 1 qvm. storlek nedsänkt i cisternen. Till denna plåt nedledas kopparlinor från tornets nordöstra och sydvästra spetsar.

Det gamla vattentornet har en åskledarespets neddragen genom taket och förbunden med jerncisternen. Kontakt till denna och det med jorden förbundna rörnätet var mycket god.

Kärnan har en spets och jordledning bestående af en plåt nedsänkt i brunnen invid Kärnan. Motståndet till jord var dock för stort eller 10 ohm. Därför bör eftertes, om plåten verkligen ligger i vatten, eller och bör ledningen förbindas med vattenledningsrör.

Af detta protokoll framgår bl. a., att kontrollen bör omfatta dels ett bedömande af spetsars och jordledningars antal i förhållande till utsträckningen och formen af det föremål, anläggningen aser att skydda, dels ett uppmätande af det elektriska motståndet till jorden, dels ock slutligen jordledningens beskaffenhet.

G. B.

Som i ett af tidskriftens tidigare nummer omtalades afhölls för någon tid sedan i Vejle ett sammanträde af 60 inländska ömsesidiga brandstodsbolag i akt och mening att söka råda bot på den bestående ordningen och åstadkomma ett bättre brandskydd, mera effektiv lagstiftning m. m. Ordförande för det verkställande utskottet har varit Direktör Tronier representerande Den allm. Brandförsäkring för Landbygginger. I ett annat interview har Direktör Tronier redogjort för sakens ställning.

Han förklarar, att eldsvådornas antal på danska landsbygden har tilltagit i oroväckande grad. För 60 danska ömsesidiga bolag utgjorde sammanlagda beloppet af brandskade-ersättning under perioden 1 April 1900—31 Mars 1909 icke mindre än c:a 57 miljoner kronor. De af oförsiktighet uppkomna eldsvådorna hafva vållat en förlust på c:a 11 mill. kr., eldsvådor förorsakade genom öfverträdande af bestämmelserna i brandlagen hafva kostat c:a 6 1/2 mill. kr. Genom åkslag förorsakade brandskador uppgår till ungefär samma belopp. Förlusten genom eldsvådor förorsakade af barns lek med tändstickor uppgår till 4,300,000 kr. Oförsiktighet med petroleumbelysning har förorsakat eldsvådor, för hvilka bolagen betalat ersättning uppgående till c:a 2,800,000 kr.

För att om möjligt nedbringa eldsvådornas antal föreslår verkställande utskottet, att bolagen böra ingå till regering och riksdag med anhållan om skärpta bestämmelser rörande tändstickstillverkning framför allt utstyrseln af tändsticksaskarne, skärpta bestämmelser rörande skötsel, vård och placering o. d. af petroleumlampor.

Dessutom önskar man den s. k. Lov om brandpolitiet, som skriver sig från 1861, och som är ytterst bristfällig, helt omreviderad och då särskildt i sådan riktning, att brandsynen må bliwa fullt effektiv. Man hade inom komitén anställt en försöks-brandsyn och det visade sig, att ytterst få hus vore lagenligt uppförda och inredda. Brandsynemännen böra vara kompetenta personer. Även böra i den nya lagen söttningsbestämmelserna omarbetas. Den nuvarande lagen föreskriver sötning 4 gånger om året. Detta sker emellertid icke och mängen gång utföres arbetet ofullständigt. Komitén föreslår därför, att hvarje amt skall indelas i sötningdistrikt och att för hvarje distrikt tillsättes en sotare, som skall utöfva sitt yrke under erfordrerligt ansvar och kontroll.

Brandväsendet på landet behöfver reformeras. Mängden stades finnes en organisation endast på papperet och materialet, om den ens finnes, är i hög grad bristfällig. Komitén föreslår, att anställa statstjänstemän som inspektörer.

Genom åkslag förorsakade eldsvådor äro synnerligen talrika och skadeersättningarna stora. Som bevis härpå anför Direktör Tronier, att för ett par år sedan på en enda natt antändes genom åkslag och nedbrunna byggnader, lösöre och kreatur till ett värde af 800,000 kr. Komitén föreslår därför, att i skrivelsen till regering och riksdag framhållas nödvändigheten af att genom lag stadgas, att å byggnader, i hvilka på vissa tider ett större antal människor samtidigt befinna sig, såsom kyrkor, skolor, hospital, församlingshus, hotell m. fl. skall finnas åskledareanläggning.

Antalet eldsvådor, hvilka rubriceras såsom uppkomna af obekant anledning, har man tänkt sig kunna reducera genom dels en utvidgning och omorganisation af

landtpolisen, dels ock genom upprättandet af en ständigt eldsvådekommission, som i sin tjänst hade ett tillräckligt antal detektiver, som ställdes till disposition för de vid brandplatsen arbetande förhørsdomstolarna.

Förutom detta föreslår komitén antagandet af vissa bestämmelser gäende ut på, att därest förhöret skulle visa, att eldsvådans orsak vore att hänföra till grof vårdslöshet, ägaren antingen skulle förklarar förlustig rättigheten att utfä brandskadeersättning eller ock endast utfä en del af densamma,

Slutligen beslöto de 60 bolagen att bilda en förening för tillvaratagandet af gemensamma intressen.

Ny förordning rörande kalciumkarbid och acetylen-gas i Norge.

Denna nya förordning utfärdades den 4 Juni 1910 efter förslag af en af justitiedepartementet tillsatt komité af tre personer.

De viktigaste punkterna i den nya förordningen äro: Bestämmelserna i den allmänna brandlagen hafva fått gällande kraft äfven rörande dessa ämnen, hvarigenom de sålunda i allt väsentligt komma att stå såsom eldfarliga vätskor. Detta betyder en afsevärd skärpning i kontrollen.

Hvad särskildt angår karbid, så består den viktigaste förändringen i, att förvaring af karbid i källare hädanefter är förbjudet. Upplag på öfver 500 kg. är endast tillåten i särskildt för ändamålet uppförd byggnad, åtskild från annan byggnad genom hel mur eller belägen minst 5 m. från annan.

I förordningen finnes ock intagen en punkt, för att förebygga oförsiktigt handhavande af lös karbid.

Kapitlet om acetylen-gas innehåller bl. a. föreskrifter om s. k. flyttbara apparater. Dyliga apparater på öfver 2 kg. karbidladdning äro endast tillåtna utomhus och äro äfven då underkastade vissa bestämmelser. Ej heller flyttbara apparater af mindre dimensioner kunna utan att vara af polismyndigheten godkända användas inom byggnader eller öfverhufvudtaget annorstädes än utomhus.

Hufvudintresset ligger emellertid i bestämmelserna om belysningsanläggningar för acetylen-gas. Den nya förordningen förbjuder installation af apparater i källare under boningshus eller i detsamma. Därest icke rummet, i hvilket apparaterna inrymmas, utgör ett hus för sig, skall det vara försedt med massiva murar af minst $1\frac{1}{2}$ stens tjocklek mot tillstötande rum samt hafva tak af lätt konstruktion. Vidare finnas en del detaljerade bestämmelser om rummets inredning gäende ut på att förhindra, att gas tränger ut genom dörr till den gasläga, som ofta anbringas omedelbart utanför dörren. Har apparatrummet ingång genom ett för rum, gäller äfven för detta rum samma förbud mot användande af ljus eller eld.

Förut gällande bestämmelser förbjödo anläggandet af dylik inrättning utan polismyndighetens medgifvande samt äfven att taga dylik i bruk utan polismyndighetens godkännande. Enligt den nya förordningen är polismyndigheten skyldig, att kräfva sakkunnigt omdöme före godkännandet.

En kändbar brist i de hittills gällande bestämmelserna var, att de icke gäfvö anvisning på någon kontroll öfver en anläggning, som var godkänd, eller med-

gaf rätt till ingripande mot en dylik. Enligt den nya förordningen kan polismyndigheten när som helst låta på ägarens bekostnad kontrollera anläggningen af sakkunnig person. Explosion eller brand, som inträffar, skall anmälas till polismyndigheten.

Tillstånd för dylik anläggning gifves endast för 3 år och kan ej förnyas, så framt icke anläggningen är i fullgodt skick.

Polismyndigheten kan dessutom stänga anläggningen, icke blott därest försummelse eller vanskötsel kan läggas innehafvarens till last, utan äfven närhelst någon förändring skulle inträffa berörande anläggningens absoluta säkerhet.

I förordningen stadgas om straff för öfverträdande af de i densamma gifna föreskrifterna.

(Försikringstidende).

Bestämmelser om celluloid i Danmark.

Justitsministern har under den 4 maj 1910 utfärdat följande kungörelse rörande celluloid gäende ut på, att lager af celluloid, derunder films, äro underkastade i Köpenhamn de af brandväsendet och i köpstäderna de af brandkommissionerna gifna föreskrifterna.

Med stöd af § 42, sista stycket, i lag om brandväsendet i Köpenhamn af den 15 maj 1868 samt § 37, sista stycket, i lag om brandväsendet i köpstäderna med undantag af Köpenhamn af den 21 mars 1873, fastställes härmed följande med hänsyn till lager af celluloidvaror, derunder films:

1) Vid lagring i butiker och försäljningslokaler skall iakttagas vanlig försigtighet med hänsyn till afstånd från bart ljus, värmegifvande föremål, eld eller lätt antändliga varor.

2) Lager från 50—1000 kg. må endast inrättas i rum, der en eventuell brand icke kan medföra fara för omliggande lokaler.

3) Lager öfver oivan angifna storlek må endast inrättas på sådant sätt och på sådana ställen, som brandväsendet eller brandkommissionen för hvarje särskildt fall kunna godkänna.

Inredning af apparatrum vid förevisning af films för kunder äro likaledes underkastade brandväsendets eller brandkommissionens afgörande.

Närmare bestämmelser i oivan angifna hänseenden kunna gifvas i Köpenhamn af brandväsendet, i öfriga köpstäder af brandkommissionerna.

Hvilket härmed bringas till allmän kännedom.

Justitsministeriet den 4 maj 1910.

Anmärkningsvärda eldsvådor.

Malmö.

Tisdagen den 14 Juni kl. 1.55 f. m. kallades brandkåren genom signal från brandskåp till Vestra Hamnområdet och derstädes belägna upplagsplatser tillhörande firman Malmö nya Ved- och Stenkolshandel, Akt.-Bol. K. M. Nilssons stora vedupplag samt Vilh. Sonesson & C:os maskinupplag.

Elden hade tydligen sent blifvit upptäckt, och den massa lätt brännbara ämnen, som a upplagsplatserna

funnos, hade gifvit åt elden en ovanligt hastig spridning. Då den första brandkårsafdelningen framkom till eldstället, stod ett helt kvarter i brand, och elden hade äfven spridit sig öfver gatan till närliggande upp-lagstomt.

Ett par hästar lyckades man få ut ur ett brinnande stall, men i annat midt inne på tomten beläget stall innebrändes två hästar och en del fjäderfä.

Brandkårens första utryckning: kolsyresprutan, mekaniska stegen och en ångspruta sattes genast i arbete för att söka begränsa elden vester om det brinnande kvarteret och att rädda en del kontorsböcker och kas-saskåp ur de brinnande byggnaderna. Utryckningen n:r 2, alarmerad före affären från stationen, medhaf-vande stora ångsprutan erhöll vid framkomsten order att angripa södra och nordöstra delen af brandstället. Vinden var nordvestlig och vid 1/3-tiden rapportera-des, att gnistor antändt taken på några byggnader be-lägna omkring 150 meter nordost om brandstället. El-den släcktes emellertid här genom en slangledning från brandpost.

Malmö Hamn tillhöriga sjö-ångspruta, som först efter 1 timma efter alarmeringen kunde biträda i eld-släckningsarbetet på grund af att densamma har fast skorsten och härigenom måste låta svänga tvenne broar för att komma fram, gjorde dock en utmärkt god effekt.

Kl. 6 f. m. kunde elden anses begränsad, och eftersläckningen börja. Vinden hade nu gått öfver till sydost, hvarigenom hela staden vid 7-tiden var full-ständigt inhöljd i rök.

Vid eldsvådan hade användts:

Från brandpost tre ledningar
från en ångspruta två " "
" " " " " "
" " " " " "
" " " " " "
" " " " " "
" " " " " "
" " " " " "

med en sammanlagd slanglängd af 1,134 meter.

Misstanke om mordbrand föreligger, men hittills gjorda undersökningar hafva ej konstaterat, att så är förhållandet.

I Malmö ligga hamnens områden ej inom planlagt område, hvarför byggnadsstadgan för rikets städer och den på denna baseerade byggnadsordningen för staden ej på dessa områden hafva gällande kraft. Följden häraf blifver, att ett friare och okontrolleradt byggnadssätt, utan iakttagande af anordningar för eldsäkerhet, här eger rum. Upplag af allehanda slag göra denna del af staden till ett farligt grannskap, och tarfvar en tidsenlig eldsläckningsredskap uteslutande för användning på detta område. Förslag i detta syfte håller nu på att af Brandchefen utarbetas. **N. D.**

Upsala.

En svårare eldsvåda inträffade den 25 sistlidne maj i A.-B. Nymans verkstäders stora försäljningslokal i Svartbäcksgatan.

Man hade under flere dagar i affären iakttagit gas-lukt, hvarför en reparatör tillkallades. Denne fann vid undersökningen en gaskran, som läckte. Felet repara-derades provisoriskt och följande dag skulle undersök-ningsarbetet fortsättas. Reparatören förde en sprit-lampa kring rören men med negativt resultat. Huf-vudkranen undersöktes också och befanns vara torr, hvarför reparatören tog ut densamma för att smörja den. Han släckte den vid undersökningen använda spritlampan samt uttog hufvudkranen. Härvid slogo lågor ut ur gasröret och hindrade reparatören att till-täppa hålet med ett par proppar, som för detta ända-mål lågo färdiga. Elden stod som ett par meters lång

qvast ut i lokalen och antände allt trävirke både i tak och väggar.

Brandkåren alarmerades och släckte med 2 slang-ledningar elden, som hunnit att förstöra hela butiken, Personalen hade måst lemna sina ytterkläder i sticket.

Sollefteå.

En kinematografbrand inträffade den 24 Juni å Sollefteå läger. Som ljuskälla användes kalkljus med eterförgasare. Då apparatskötaren efter första numret ansåg eterförgasaren vara för kall, upplyftade han denna på laterns tak, hvarvid — efter hvad sedermera gjorda försök tydligt gifva vid handen — genom behållarens lutande eller skakande flytande eter strömmande ge-nom slangen till brännaren, så att en lång stickflamma slog ut bakåt och uppåt mot den nu något varma eterförgasaren, som antändes och nedföll. Härigenom antändes en obegagnad *invid apparaten liggande oskyd-dad filmrulle*, som nedkastad på golvet brann under omkring 1 minut med en meterhög låga. För däm-pande af elden användes filter och i beredskap stående vatten, hvarigenom eldens spridande förhindrades.

Denne händelse visar tydligen risken af att begagna sig af ofvanstående sätt (som lär vara mycket van-ligt) för behållarens värmande, och på samma gång konstateras ytterligare nödvändigheten af att hålla ej i bruk varande films aflägsnade från apparaterna. **G. H.**

Breslau.

I ett af tidskriftens föregående nummer omtalades i en notis, hurusom i Breslau en gasexplosion inträffat, vid hvilken ett helt hus instörtade, och flere per-soner blifvit dödade och skadade.

Angående denna katastrof lemna vi här en ur tyska factidskriften Feuerpolizei hemtat skildring af förloppet.

Onsdagen den 31 mars kl. strax efter 8 e. m. inträffade i 3-våningshuset Einbaumstrasse 3 en våldsamt gasexplosion, som hade en nästan förödande verkan.

Olyckligtvis har olyckan kräft många människolif, förutom att en hel del personer blifvit mer eller mindre svårt skadade. Olyckslistan upptager 3 döda, 10 svårt skadade samt ett stort antal lätt skadade.

En i våningen 1 tr. upp boende lärare Platzek kände vid 8-tiden på aftonen en stark gaslukt dels i sin våning dels ock på trappuppgången. Han uppsökte den i huset boende vicevärden Bartsch för att tillsammans med honom taga reda på anledningen. Vid undersökningen använde de sig af en vanlig lykta. I källaren funno de intet misstänkt och begåvo sig så till i parterrvåningen liggande outhyrd våning. Knappt hade vicevärden kommit in i denna våning, förr än explosionen inträffade. Verkan af densamma var fruktansvärd. Läraren slungades långt bort och ådrog sig så svåra skador, att han ett par minuter efter dog på den närliggande polisstationen, dit han blifvit förd. Genom lufttryckets styrka trycktes nästan hela husets norra gäfvälsida ut och störtade in. Tak och väggar i de angränsande rummen störtade också tillika med bohag in. Flere personer, som uppehöll sig i dessa rum följde med de instörtande delarne och blefvo begrafna under ruinerna.

Fastighetens stora tunga gårdspört kastades ut och träffade en förbipasserande mekaniker så svårt, att han på natten afled af de erhållna skadorna. Mindre delar af porten slungades öfver gatan, alla fönster i parterrvåningen rycktes loss, fastighetens tak sprängdes och taket på det bredvidliggande huset n:r 5 refs upp. Äfven det andra grannhuset n:r 1 blef starkt skadat; särskildt blefvo balkongerna ramponerade. Samtliga fönsterrutor i olyckshuset sprungo sönder och likaså i de angränsande och midt emot liggande husen. Hela gatan var betäckt med glasbitar och murstycken.

Kort efter olyckans inträffande kom brandkåren till platsen medförande bland annat 3 ambulansvagnar. Räddningsarbetet tog omedelbart sin början. I den villervalla, som rådde, var det ytterligt svårt att kunna fastställa offrens antal, då man icke visste, hvilka personer, som upphållt sig i lägenheterna, då explosionen inträffade. Dock erhöll man visshet om, att lärarens barn fanns begravet under ruinerna. Man letade hela natten efter barnet och först kl. 5.30 f. m. fann man det som lik. Döden hade inträdd genom kväfning, ty på liket fanns endast ett obetydligt sår på öfverläppen.

Senare undersökningar hafva gifvit vid handen, att orsaken till gasens utströmmande var den, att tjuvar beredt sig tillträde till den obebodda våningen och derifrån borttagit 3 stycken gasranar af messing. Stadens polispresidium har utfäst en belöning af 500 mark för den, som kan gifva anledning till tjuvarnes upp täckt.

Vår bild visar den stora förödelse, som explosionen anställde.

Nyanskaffning.

Göteborg.

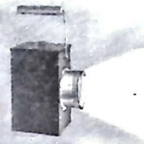
Stadsfullmäktige hafva på därom af brandchefen gjord framställning beslutat att till ett pris af 5,285 kr. inköpa en mindre motorbåt med pump för brandkårens behof. Under rubriken frågor och svar i detta nummer af tidskriften redogöres närmare för detta inköp.

Malmö.

Stadens brandkår har erhållit tillstånd af Kungl. Telegrafstyrelsen att nedlägga samtliga brandtelegrafledningar i telegrafverkets underjordiska kablar.

Helsingborg.

För brandkårens räkning har inköpts en elektrisk handlykta med element system Jungner af den typ, som förevisades under Svenska Brandchefföreningens möte i Göteborg.

Elementen (2 st.), äro inneslutna i en låda af bleck af följande dimensioner: höjd 12 cm., bredd 8×8 cm. På framsidan är glödlampan, 2,5 volt, 0,3 ampère, anbragt framför en stark reflektor. Lampan skyddas af en tjock lens. Lyktan kan bäras i handtag eller medelst slutet karbinhake fästas vid skärp e. d.

Lyktans vikt är 1,7 kg.

Bränntiden uppgår till 30 timmar. Laddning verkställes med en strömstyrka af 2 ampère under 6 1/2 timma.

Beträffande behandlingsföreskrifter för elementen må anföras:

1) Gummipropparne uttagas, innan batteriet laddas, och insätts först 3 timmar efter slutad laddning;

2) När lampan börjar lysa svagt, är det tid att snart möjligt låta återuppladda elementet;

3) Elektrolyten, som utgöres af kalihydratlösning, skall haiva en specifik vikt af 1,155. När elementet är urladdadt, skall vätskan stå i jernhöjd med elektrodernas öfverkanter, och när det laddadt något högre;

4) Som påfyllningsvätska användes rent, helst destilleradt vatten i ersättning för det vatten, som afundstar eller bortgår i form af gaser;

5) Elektrolyten får ej förorenas och noga måste tillses, att svafvelsyra, som användes vid vanliga blyaccumulatorer, ej af misstag påfylles elementen;

6) Bar eld såsom tändstickor o. d. må ej användas i elementens närhet under pågående uppladdning;

7) Elementet bör noggrannt aftorkas, innan det insättes i lyktan. Äfvenså bör tillses, att samtliga kontakter äro rena och oxidfria;

8) Skulle af en eller annan anledning kalihydratlösningen hafva kommit i beröring med hud eller kläder, bör man tvätta med borsyrelösning.

Lyktan har levererats af Allmänna Brandredskapsaffären, E. Bergström & C:o, Stockholm, och betingade ett pris af kr. 25: —.

Örebro.

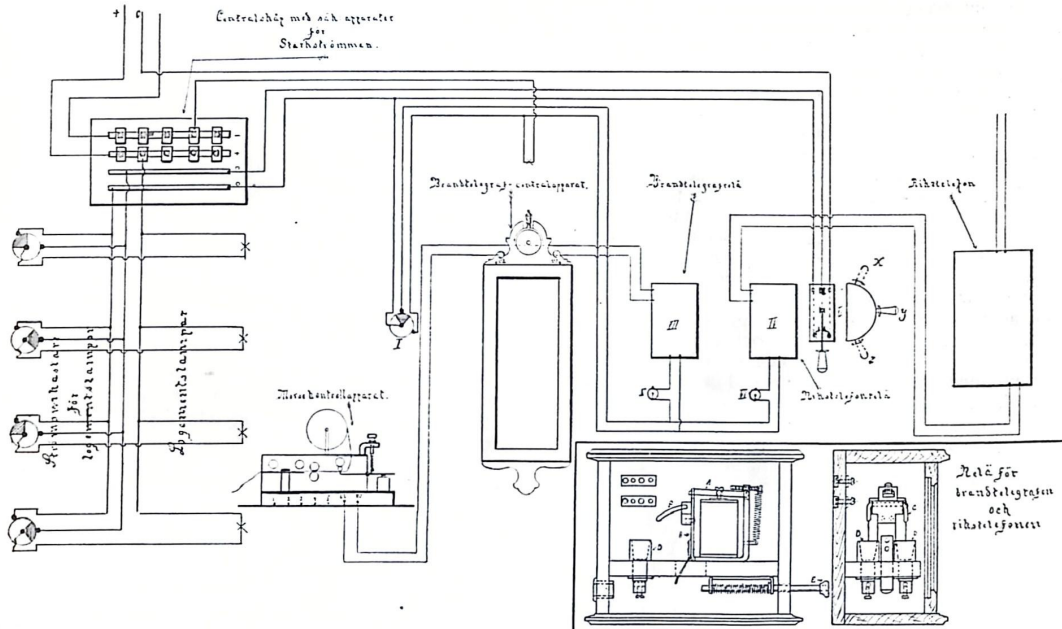
För brandkårens räkning har nyanskaffats en mekanisk stege till 23 meters höjd, utgången från fabrikkör E. Fromell, Sundsvalls brandkårs verkstäder.

Kalmar.

Elektrisk larmbelysning har nyligen anlagts inom Kalmar brandstation. Vid utförandet har iakttagits vissa principer, som möjligen kunna intressera Tidsskriftens läsare och därför här nedan meddelas.

Belysningen har ordnats i två afdelningar, den ena för vaktrummet och den andra gemensam för samtliga öfriga lokaler.

Vaktrumets belysning tändes *automatiskt* vid signal från var sig brandtelegraf eller telefon. Öfriga lokalers belysning tändes från vaktrummet genom ett handgrepp af vaktkarlen. Direkt automatisk tändning af alla lokalerna i stationen har icke användts, då den tidsvinst, som härigenom skulle uppstå, ej ansetts uppväga olägenheterna af oroandet genom kontakter och dylikt.

Kopplingsanordningarna framgå af ovanstående schema och reläernas konstruktion enligt ovanstående teckning, hvarvid torde bemärkas, att de å schemat med tjocka streck betecknade ledningarna äro för starkström och öfriga för svagström.

Vid larmsignals inkommande på brandtelegrafen går dennas svagström genom reläet III, i hvilket ankaret A attraheras, klaffen B frigöres och faller af sin egen tyngd med hakarna C ned i kvicksilfverkopparna D, hvarigenom slutet för starkströmmen och vaktrumslampan tändes, belysande alla apparaterna och vaktrummet. Hakarna C äro väl isolerade från klaffen B, hvarigenom starkströmmen förhindras ingå i brandtelegrafens apparater.

På alldeles lika sätt sker genom reläet IV vid påringning på telefon.

Då vaktkarlen erfar, att det gäller larm, slår han omedelbart ned knifomkastaren II i läget Z (larmläget), härigenom tändande belysningen inom hela stationen.

För att vaktrumslampan skall kunna tändas och släckas oberoende af reläerna, och dessa sålunda icke

behöfva vara ur "färdigställning" mer än nödigt är, finnes omkastaren I.

Hvarje relä återställes i färdigställning genom fjäderknappen E.

Med strömställarna V och VI afses att kunna afstänga vaktrumslampans tändning under telefonsamtal om dagen eller under brandtelegrafens delvisa profning.

Knifomkastaren II är af vanlig enpolig typ, ehuru förändrad genom nederpolens ersättande med dubbel-pol och dennas sammankoppling med öfverpolen (se schemat).

Till arbetsbelysning inom brandstationen användes fortfarande gas, hvarför det ansetts behöfligt att förhindra elektrisk ströms användande härför. Detta möjliggöres genom knifomkastaren II, som ställd i läget Y, omöjliggör tändning af hvarje elektrisk låga (utom

vaktrumslampan) medelst de i rummen befintliga strömställarna.

Med knifomkastaren i läget Z (larmläget) tändes för utryckning i alla lokalerna, *oberoende af i hvilket läge strömställarna (omkastarna) stå.*

För att emellertid efter utryckning eller hemkomst icke behöfva hafva tändt i andra lokaler än dem, som f. t. behöfva belysas, möjliggöres, sedan knifomkastaren ställts i läget X, att medelst rumsströmställaren tända och släcka i de lokaler man önskar.

De nu utförda anordningarna är sålunda kompletta, äfven om elektriska ljuset sedermera kommer att användas äfven för arbetsbelysning. Den befintliga gasbelysningen får då kvarstå som reserv.

Larmbelysningen provas hvarje afton kl. 8.

Anläggningen, som visat sig fungera till full belåtenhet, har på ett omsorgsfullt sätt utförts af Nya Förenade Elektriska Aktiefbolaget, Malmö, efter anvisningar af brandchefen. Bolaget svarar med ett års garanti för anläggningen.

R.

Svenska Brandchefsföreningen.

Medlemmarna ordnade läns- och stadsvis.

(b. = Brandchef, vb. = vice Brandchef, L. = Fören:s Länsombud).

Nyttillträdande medlemmar:

Kronobergs län:

Vexjö: J. Eckerbom, b. Drätselkamrer.

Afgång:

Örebro län:

Örebro: C. L. Fröding † den 5 Juni 1910.

Personalia.

Stockholm.

Torsdagen den 26 Maj utdelades af generaldirektör Lagerheim på Johannis station de medaljer, som af Stockholms Stads Brandförsäkringskontor tillerkänts en del af befälet och manskapet vid brandkåren.

Brandkontorets mindre medalj i guld tilldelades brandlöjtnanten F. Kylberg, större medaljen i silver brandsergeant E. S. Johansson, mindre medaljen i silver brandförmännen C. V. Gustafsson, C. J. Lindblom, K. G. Johansson, C. H. J. Cederholm, E. O. Staberg, C. L. Lindgren och J. V. Lundberg.

Göteborg.

Brandchefen, kaptén Elof Tegnér, har under den 16 Juni hos vederbörande anhållit om afsked från brandchefsbefattningen. Kaptén Tegnér är född den 16 December 1851 samt tillträdde brandchefsbefattningen i Göteborg den 4 Oktober 1890.

Malmö.

Till elev vid Malmö Brandkår har antagits reservlöjtnanten vid kungl. flottan E. Brantenberg.

Örebro.

Till vice brandchef har af stadsfullmäktige blifvit vald tff. vice brandchefen Emil Thestrup.

Landskrona.

Till brandchef i Landskrona för en tid af 3 år har enhälligt återvalts brandchefen L. Tell. Förordnandet gäller från 1 Juli 1910.

Notiser från eget land.

Landskrona.

Brandchefen hade begärt en löneförhöjning om Kr. 200:—. Drätselkammaren afstyrkte och föreslog, att löneförhöjningen borde utgå först efter 5 års tjänst. Brandmästaren hade samtidigt begärt en löneförhöjning om Kr. 150:—, hvilken ansökan äfven blef af drätselkammaren afstyrkt. Vid stadsfullmäktiges sammanträde blevo emellertid båda förhöjningarna beviljade.

Genom denna löne reglering uppgår brandchefens lön till Kr. 2,000:— samt i beklädnadsersättning Kr.

200:—. Brandmästarens lön uppgår till Kr. 1,350:— samt Kr. 150:— i beklädnadsersättning. Dessutom fri bostad inom brandstationen.

Trelleborg.

Vid den 3 Mars hållet sammanträde beslöt brandstyrelsen, att hos skolrådet göra framställning om erforderligt område i s. k. trädgården norr om folkskolans gymnastikbyggnad i och för uppförande af öfnings- och slangtorkningstorn.

Skolrådet har bifallit denna framställning, under villkor att något som hälst hinder för skolans verksamhet icke däraf föranledes.

De inkomna byggnadsanbudena variera mellan 4,321 kr. till 3,500 kr. Brandstyrelsen har efter granskning af anbudena beslutat att hos stadsfullmäktige hemställa om bemyndigande att uppföra tornet enligt lägsta anbudet, samt att stadsfullmäktige måtte anslå erforderliga medel.

Notiser från utlandet.

Danmark.

Brandchefen i Hilleröd, Brandspektör F. Dencker, har erhållit af danska staten stipendium, för att företaga en studieresa i Sverige och Norge för att särskildt studera organisation, materiel och brandstationer.

Berlin.

I början af Juni månad togs den nya automobilbrandstationen i Ungarnstrasse vid Schillerhain i bruk. Detta är Berlins 4 automobilsläckningståg. Befälhavare för stationen är K. Brandmeister Tamm. Invigningsdagen besågo inrikesministern samt ministern för de offentliga arbetena stationen. Besiktningen afslutades med en förbimarsch af alla Berlins brandkårsautomobiler.

Frågor och svar.

Under denna rubrik kan enhver af Tidskriftens prenumeranter framställa frågor, som kunna anses äga större intresse för brandväsendet.

För erhållande af bästa möjliga resultat af denna afdelning onbedes landets brandbefäl att godhetsfullt till Redaktionen insända gjorda erfarenheter och rön på i fråga varande områden.

Frågor:

1). Hvilka båtsprutor hafva visat sig lämpligast i större hamnar?

2). Finnes i Sverige eller Norge motor-, (fotogén- eller benzin)-båtsprutor, och hvar äro de förfärdigade? Deras pris?

D.

Svar:

Som ett delvis svar på ofvanstående införes här nedan några skrivelser från myndigheter o. a. i Göteborg, hvilka skrivelser torde kunna tjäna till vägledning. Till Drätselkammaren i Göteborg.

Sedan stadens nya flodspruta togs i bruk, har den funnit användning vid ganska många eldsvådor, utaf hvilka åtminstone tre varit rätt hotande. Flodsprutan har vid dessa tillfällen fungerat på ett förträffligt sätt, men för att af densamma kunna draga all den nytta, som är möjlig, och som vid en af ofvannämnda eldsvådor, den uti Parelus upplag, var nödvändig, har det visat sig, att en mindre motorbåt vore erforderlig för att vid eldsvådetillfällen medfölja flodsprutan.

Jag skall söka förklara detta förhållande genom att såsom exempel taga eldsvådan in Parelus upplag, och jag bifogar en liten skiss öfver platsen (se teckrifvens n:o 1), för att närmare belysa de lokala förhållandena.

Då brandkåren anlände till platsen med flodsprutan, brann det ytterst häftigt utefter hela områdets östra sida mot Verkstadsbolaget till, och här utlades också först slangledningarna till tillräckligt antal, hvarigenom det lyckades att temligen förhindra eldens spridning till Verkstadsbolagets byggnader. Men för att inskränka elden till något så när rimliga dimensioner, var det nödvändigt att kringgå den och draga slangledningarna äfven väster om det brinnande området, där Strömman & Larssons fabriker lågo ganska nära. Då elden rasade ända ned till vattnet, var det emellertid omöjligt att föra fram slangarna å träkajen, som delvis brann, och öfver de ingående hamnarné, utan måste en bogserbåt anskaffas, för att forsla fram slangerna, som drogs ut i vattnet. På detta sätt lyckades det, att med ett flertal slangledningarna kringgå elden och inringa det brinnande området, innan elden spridit sig allt för mycket. Hade detta ej lyckats, så hade otvivelaktigt äfven Strömman & Larssons fabrik blifvit lagornas rof, och hvarest elden sedan slutat, är svårt att förutsäga.

Flodsprutan kan ju ej flyttas från sin plats, sedan slangarna en gång äro utlagda från densamma.

Det tog en jämförelsevis lång tid att anskaffa nämnda bogserbåt, och en annan gång lyckas det måhända ej, förrän då det är för sent. Hade denna gång med flodsprutan följt en mindre motorbåt, så hade gifvetvis hela denna manöver varit verkställd på minsta möjliga tid, och resultatet af släckningen blifvit bättre.

Det är för detta ändamål, jag nu sökt framställa, som jag anser en motorbåt af behöfvat påkallad för att följa flodsprutan vid utryckning till eldsvåda, enär samma förhållanden, som å Parelus upplag äro rådjande, äga rum på många andra ställen utefter älfven. Äfven vid den eldsvåda, som i våras ägde rum uti Jonsson & Sternhagens upplag, gjorde sig behöfvat af en dylik båt gällande.

För att underhålla förbindelsen med brandkårens hufvudstation skulle en dylik motorbåt äfven vara af stort gagn, då flodsprutan är i verksamhet på andra elfstranden; från hufvudstationen behöfver nämligen i händelse af en stor eldsvåda rekvireras manskap, slang m. m. hvilket vid ett sådant tillfälle, då minuterna äro dyrbara, tager för lång tid med nuvarande resurser och emellanåt kan vara svårt nog.

Jag har på Klippans bäthvarf låtit uppgöra en ritning öfver en motorbåt, sådan jag tänkt mig den för detta ändamål jemte kostnadsförslag däröfver, som båda bifogas.

För att emellertid en dylik motorbåt skall fylla sitt ändamål, bör den förses med ett mindre pumpverk, dels för att, då den vid en eldsvåda utsändes från flodsprutan kunna skydda sig själf mot eld, dels för att kunna släcka mindre eld å de platser, dit den utsändes, och slutligen äfven för att kunna användas vid släckning af mindre eldsvådor ombord å fartyg lig-

gande å rivieret, då det ej är behöfligt att sätta en så vidlyftig apparat som flodsprutan i verksamhet.

Den behöfliga pumpen skall vara enkel och lättskött samt kunna kopplas direkt till den för båtens drift befintliga motorn. En sådan pumptyp har emellertid ej kunnat anskaffas här i landet, men firman Henry Simonis & C:o i London har lemnat ett anbud på en för ändamålet lämplig roterande pump, som saknar ventiler, och som kan kopplas direkt till båtmotorn, samt gifver 300 l. vatten i minuten under ett för eldsläckning passande tryck.

Priset är såsom af bifogade offert synes c:a 1,035 kronor.

På grund af hvad jag ofvan anförd, får jag härmed vördsamt föreslå, att Dråtselkammaren går i författning om anskaffandet af en mindre motorbåt försedd med pump och afsedd att följa flodsprutan till eldsvådor.

Priset för en dylik motorbåt med pump skulle enligt de medföljande kostnadsförslagen uppgå till 5,285 kr.

Göteborg den 7 Mars 1910.

Elof Tegnér.

Kostnadsförslag för en motorbåt för Göteborgs Stads Brandkår.

Brandchefen, Herr Kapten Elof Tegnér.

Göteborgs Stads Brandkår.

Här.

Härmed hafva vi äran erbjuda oss tillverka en motorbåt i öfverensstämmelse med bifogad skiss, försedd med 6 eff. hkr. fotogenmotor af egen tillverkning med kopplingsanordning för en brandsläckningspump, samt insättning af pumpen, allt fullt färdigt för ett pris af kronor Fyratusentvåhundrafemtio (4,250:—) exklusive pump.

Båten bygges på travell, kopparfast, af amerikansk ek, spanten delvis basade delvis huggna. Öfver motor och pump placeras en maskinkapp. Förstklassigt arbete och prima materiel garanteras.

Med nöje emotseende Eder v. order tecknar vi

Med utmärkt högaktning

O. Guldbrandsen & Son.

29 Januari 1910.

Öfverbrandmästare L. Carlsson.

Göteborg.

- Vi hafva mottagit Edert v. af den 20 d:s, för hvilket vi tacka förbindligast.

Vi hade den uppfattningen, att Eder motor var mycket större än 6 hkr. och att vi hade stort öfverskott af kraft, så att effektiviteten kunde hafva beräknats lågt.

Pumpens effektivitet är under vanliga omständigheter 50 % till 60 %, så att Ni skulle med en 6 hästars motor kunna få något öfver 3 vatten h. k. eller effektiva h. k. af pumpen.

Vi bedja härmed få erbjuda Eder patenterade positiva rotationspumpen enligt tillsända specifikationen, jämte lämplig bäddplatta passande till Eder motor-koppling, och som med Eder 6 h. k. parafin-maskin, görande 450 slag vid $4\frac{2}{3}$ atm. (70 skalp. tryck) kommer att gifva 300 l. vatten i minuten. Levererad fritt

Göteborg, med utslutande af alla tullomkostnader för en totalsumma L. 57 : 10. Vikt med bäddplatta 125 kg.

För att göra allting fullt klart närsluta vi Eder skiss till sådan pump, som är gjord för att drifvas af en inhemsk (?) förbränningsmaskin.

Leveranstiden är 3 veckor.

Vi hoppas nu säkert på att blifva gynnade med Eder vänliga order, åt hvilken vi skola ägna all vår uppmärksamhet.

Med utmärkt högaktning
Simonis & Co.

Till Stadsfullmäktige i Göteborg.

I skrifvelse till Drätselkammaren den 7 sistl. Mars har stadens brandchef anhållit, att Drätselkammaren ville gå i författning om anskaffande för brandkårens räkning af en mindre motorbåt med pump för en beräknad kostnad af 5,285 kronor, hvilken båt vid eldsvådetillfällen skulle åtfölja flodsprutan.

Vid framställningens behandling inom Drätselkammaren fann Drätselkammaren den af brandchefen sålunda föreslagna förstärkningen till flodsprutan behöflig, men ansåg emellertid, att ytterligare utredning i ärendet borde verkställas för utrönande af, huruvida icke det afsedda ändamålet kunde ernås på ett för staden mindre kostsamt sätt genom öfverenskommelse med ägare af bogser- eller motorbåt om förhyrande af sådan båt vid inträffande af eldsvådor.

Drätselkammaren uppdrog för den skull åt brandchefen att föranstalta om sådan utredning. Denna utredning har dock, såsom framgår af brandchefens bilagda skrifvelse af den 17 i denna månad, gifvit till resultat, att den af Drätselkammaren ifrågasatta anordningen icke låter sig genomföras.

Vid sådant förhållande finner sig Drätselkammaren böra på de af Brandchefen anförda skäl förorda bifall till hans förenämnda framställning, hvarför Drätselkammaren får hemställa, att Stadsfullmäktige ville besluta:

- 1) att uppdraga åt Drätselkammaren att för en beräknad kostnad af 5,285 kronor, för Brandkårens räkning anskaffa en mindre motorbåt med pump; och
- 2) att sagda kostnad skall bestridas af Drätselkammarens anslag för oförutsedda behof.

Göteborg den 31 maj 1910.

å Drätselkammarens vägnar:

Justus A. Waller.

A. Gärde.

Till Drätselkammaren i Göteborg.

Anmodad att till Drätselkammaren inkomma med yttrande, huruvida icke aftal med vederbörande egare af bogser- och motorbåtar skulle kunna träffas om tillhandahållande af båt vare sig med eller utan pump, lämplig att vid eldsvåda medfölja flodsprutan, i stället för att anskaffa en motorbåt, får jag i ärendet värd- samt anförda följande.

Såsom af bifogade anbud (uteslutna här) från Göteborgs Bogserings-Aktiebolag och J. Christensson synes, är det ej möjligt att med egarne träffa sådant aftal, att brandkåren deraf skulle hafva någon nytta, hvarför jag värd- samt vägar föreslå, att Drätselkammaren går i författning om anskaffande af en med

pump försedd motorbåt, i öfverensstämmelse med till Drätselkammaren inlemnadt förslag af den 7 mars detta år, enär det, såsom ock i förslaget framhålles, vid en ev. eldsvåda i Lundby utmed elfstrandens kan vara förenadt med stora svårigheter ej blott, när det gäller slangutläggning, utan ock när det under eldsvadans gång gäller upprätthållandet af förbindelsen med hufvudstationen och derigenom kanske förorsaka stora värdeförluster.

Remisshandlingarna återgå.
Göteborg den 17 maj 1910.

E. f.
Gustaf Ekstedt.

Årsredogörelser m. m.

Stockholms Stads Statistik VIII Brand- och Ambulansväsende.

Berättelse angående Stockholms stads brandväsende jämte öfversikt af brand- och ambulansstatistiken för år 1909. Ang. XXXIV. Ny följd 4 utarbetad af E. Sabelström, brandchef, och J. Guinchard, föreståndare för stadens statistiska kontor.

Jönköpings brandväsende 1909

af brandchefen, kapten N. C. Ohlson.

Jahres — bericht der Deputation für das Feuerlöschwesen zu Hamburg pro 1909

af brandchefen, branddirektor Westphalen.

Verwaltungsbericht über das Feuerlöschwesen der K. Haupt- und Residenzstadt München nebst Überblick der Tätigkeit der "Technischen Abteilung für Feuerpolizei" für das Jahr 1909.

Oberkommando der Feuerwehren Münchens, Niedermayer.

Bericht der Freiwilligen Feuerwehr München für das Jahr 1909

af Hrr Harrach, Stercken och Fischer.

Berättelse angående Geile stads brandväsende år 1909

af brandchefen, major Otto von Malmborg.

Litteratur.

Svenska Stadsförbundets Tidskrift. 2 ärg. 1910. Häfte 3 innehåller bland annat: Förslag till ny lönerreglering för den kommunala förvaltningspersonalen i Stockholm; Förslag till finansplan för Linköping för åren 1911—1914, af hvilket framgår, att man bland föreslagna utgifter under 1912 upptagit Kr. 50,000:— och under 1913 Kr. 150,000:— för nybyggnad af brandstation.

Svensk Brandkårs Tidning, Göteborg, 1 ärg. 1910. Häfte 6 innehåller bland annat: Norrköpings Brandkår (med grupp-foto); omorganisation af Karlskrona brandväsen; Dödsruna öfver Brandchefen i Örebro, Major C. L. Fröding samt notiser.

Skånska Brandkårförbundets Tidskrift, Landskrona, 2 årg. 1910. Häfte 6 innehåller bland annat: Åskledare å landtmännabyggnader; De ömsesidiga brandstodsbolagen och de frivilliga brandkärerna.

Brandluren, Helsingfors, 1910, 13 årg. Häfte 5 innehåller bland annat: På studiefärd (forts. af Brandmästare Ekmans reseberättelsen från Danmark och Sverige). Vattentillgången på landet samt notiser från in- och utland.

Medlemsblad för Brandinspektörföreningen, Aarhus, 1910. Nr. 6 innehåller bl. a. Justitministeriets skrivelse ang. lager af celluloidvaror, derunder films, för hvilken skrivelse va annat ställe i tidskriften redogöres; Berättelse om Odense brandväsen; Brandväsendet i Jönköping förr och nu; Resestipendier, en notis, genom hvilken omtalas, att Brandinspektören i Hille-röd, Mälare Denker erhållit ett stipendium af staten på 200 kr. till en studieresa i Sverige och Norge; Förslag till polis-föreskrifter för kinematografer.

Gjallarhornet, Stockholm, 1910, 20 årg. Häfte 11 innehåller bland annat: Frågan om stadsmonopol i Schweiz beträffande brandförsäkring af lösegendom, meddelande om hedersdagarne för Stockholms och Norrköpings brandkärer, då medalj-utdelningarna egde rum.

Häfte nr 12 innehåller bland annat: Försäkring af af-rjningskostnader; Sun Insurance office's 200-årsjubileum.

Assurandören, Köbenhavn, 15 årg. Häfte 11 innehåller bland annat: En gammal engelsk brandstation (illustr.) De ömsesidiga brandförsäkringsbolagen, ett referat från ett sammanträde i Vejle. Under sammanträdet framhöll Direktör Tro-nier, hurusom man måste beklaga, att den hänvändan, som man gjort till de frivilliga skytteföreningarna om uppsättandet af frivilliga brandkärer, blivit afslagen. Direktör Tronier omtalade i samband härmed den frivilliga brandkårsrörelsen i Skåne, en rörelse, som man borde söka upptaga i Danmark. Vid mötet föreslogs, dessutom, att ingå till regering och riksdag med begäran om ändring i den s. k. brandpolitilagsstiftningen.

Häfte nr 12 innehåller bland annat: Branden i Helsen & Ludvigssens torrellementfabrik. I till tidskriften hörande bilaga om "Försäkringsrätt" finnes redogjort för en dom afkunnad i ett brandförsäkringsmål, rörande skada, som inträffat utom försäkringsstället.

Forsikringstidende, Christiania, 14 årg. Häfte 11 innehåller bland annat: Eldsvådor i Varuhus; Brandalarmapparater som brandställare: en vid sidan om ett brandskåp på en trävägg uppsatt lykta med rött glas hade alledes brunstekt väg-gen.

Häfte 12 innehåller bland annat: Gemensamma allmänna försäkringsvillkor för brandförsäkring; Åro brandredskapen i ordning? Nya föreskrifter om kalciumkarbid och acetylen-gas utfärdade den 4 Juni 1910. Jemförelse mellan vådelds ver-kingar i Amerika och Europa.

Feuerpolizei, München, 12 årg. 1910. Häfte nr 6 innehåller bland annat: Eldfasthet hos kalksandsten och sätt prova denna; Eldsläckningsanordningar i statsbyggnader; Nya brandstationer i Barmer (illustr.). Brandsäkra halmtak, Brandskydd i kyrkor; Brandskydd i tyska storstäder; anmärkningsvärda eldsvådor; notiser.

Feuer und Wasser, Frankfurt a. M. 17 årg. 1910. Häfte 21 innehåller bland annat: Polispresidets i Berlin nya despatch-apparat; Polisförordning ang. afbrännandet af ljungmarker o. d.; Förteckning öfver mera anmärkningsvärda eldsvådor i tyska städer under april 1910.

Häfte 22 innehåller en intressant beskrifning jemte illustrationer öfver Allmänna Elektricitets Bolagets turbinfabrik i Berlin; Löne- och pensionsförhållanden vid Hamburgs Brandkår. Häfte 23 innehåller bland annat: Öfningar till förhindrande af panik; Brandsäkra halmtak; förteckning öfver tyska brand-kårsofficerare.

Häfte 24 innehåller bland annat: Sjetta till åttonde vänin-garna, en fordran för inre statsdelar (City); Uniformsförändringar vid Berlins brandkår.

Häfte 25 innehåller bland annat: Brandchefens rättsställning på brandplatsen och förhållandet mellan en främmande brand-chef och ortens brandchef, en dom afkunnad den 21 April 1910 på grund af en brandsoldats död genom olyckshändelse på brandställe; Flygeld, en rättegångssak och dom i mål rörande ersättningsplikt för jernväg, som förorsakat brand genom från lokomotivet utkastade gnistor; omorganisation af Münchens brandväsende, referat från sammanträden i magistrat och stads-fullmäktige.

Jungs Deutsche Feuerwehrbücher, München 1910. Häfte 19—20. Pris häftad 1 mark, inbunden 2 mark.

Af denna intressanta och läsvärda samling litteratur inom brandväsendet har nu utkommit ett häfte afhandlande "Brand-skydd inom fabriker", författad af Brandchefen i Danzig, Brand-direktör Georg Elsner.

I boken som är 125 sidor stark, afhandlas först byggnads-stadgans bestämmelser rörande fabriksbyggnader, såsom byggnadslof, passager, gårdars rymlighållande, eldstäder, brandmurar och skiljovägar, ljusöppningar, transmissioner, trappor m. m. Derefter afhandlas brandsyne-förättningarna inom fabriker och angifvas bestämmelser för redan förefintliga byggnader och deras olika delar såsom källarvåning, vindsvåning, skydd för trä- och jernkonstruktioner, golf, trappor, utgångar, belysning genom fotogen, gas och elektriskt ljus, alarmrättningar, brand- och lifbergningsredskap samt slutligen öfriga säkerhets-föreskrifter.

Nästa afdelning beskriver räddningsvägar och utgångar från fabriker.

Kapitel 7 afhandlar de vanligast förekommande brandorsaka-erna inom fabriker.

Kapitel 8 afhandlar särskildt eldfarliga inrättningar och lager och behandlas särskildt laboratorier, lager af eldfarliga oljor, kolloidum, ether, sprit, benzin, kemiska tvättanstalter, celluloid-fabriker, acetylenanläggningar, tändsticksfabriker m. fl.

Kapitel 9 beskriver eldsläckningsanordningar samt brand-telegraf och alarmanordningar inom fabriker.

Slutligen egnas ett kapitel åt fabriksbrandkärer; organisation, utrustning, redskap såväl för eldsläckning som ock för lifbergning samt exempel på fördelning af tjänstgöring vid en fabriksbrandkär.

Häfte 21—22. *Brandstationer, inredning och indelning*, under medverkan af brandchefer utgifven af Ph. L. Jung, Mün-chen. Riktigt illustrerad. Pris 1 mark.

Boken omfattar följande delar: 1, redskapshus på landet, 2, redskapshus för medelstora städer med frivilliga brandkärer, 3, yrkesbrandkärernas brandstationer omfattande underafdelningarna: allmänna drag, häst- och vagnstall, manskaprum, rutschstänger, öfnings- och slangtorn, officersbostäder, telegrafrum, öfriga lokaliteter; 4, beskrifning öfver några brand-stationer nemligen automobilbrandstationen i Schönlanckerstrasse i Berlin, hufvudbrandstationerna i Barmen, München och Wien, vaktstationer i Bremen, Charlottenburg, Köln, Danzig, Halle, Hamburg, Leipzig, München, Nürnberg, Posen och Stettin, samtliga försedda bilder af både exteriörer, interiörer och plan-ritningar.

Under kapitlet portar vid brandstationer beskrivas bland annat de vid Malmö brandstation befintliga portarne, hvilka betecknas som en originell konstruktion, som ännu icke finnes införd någonstades i Tyskland. Författaren framhåller, att dessa portar, trots det de nu varit i bruk i 12 år, ännu aldrig mankerat.

Boken, på hvilken författaren nedlagt ett omfattande och förtjenstfullt arbete, rekommenderas på det lifligaste.

Bericht über die II. Hauptversammlung des Preussischen Feuerwehr-Berichts zu Berlin am 15 und 16 m. 1910, upprättad af ordföranden, K. Branddirektör M. Reichel, Berlin.

Eldsläckningsväsendet i stad och på land. En handbok för uppsättandet och organiserandet af yrkes-, frivilliga och pligt-brandkärer af f. Brandchefen i Bremen, Dittman och Dr. Red-demann, Brandchef i Posen. Med 29 illustr. Förlag, Springer, Berlin.

Boken innehåller följande hufvudafdelningar: 1, Brandkärernas redskap; 2, brandkärernas släckningsmedel; 3, brand-stationsbyggnader och dessas inredning; 4, organisation af kårer i stad och på landet; 5, exempel på föreskrifter för inre och yttre organisation af brandväsende.

Författaren framhåller i sitt förord, att verket är afsedt att vara en blygsam rådgivare för alla dem, hvilka på ett eller annat sätt skola sysselsätta sig med uppsättandet af brandkärer af olika art. Uppgiften synes den efterlevande författaren (Dittmann dog för ett par år sedan) halva läst på ett synner-ligen tillfredsställande sätt. Framställningen är systematisk och väl genomförd och mycket kapital af boken torde väl lämpa sig till föredrag och instruktion för såväl befäl som manskap.

Boken kan beställas genom Ph. L. Jung, München VII och kostar 7 mark jemte porto.